

ArkKom

ul. Niecała 2D Zielona Góra

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W OBRĘBACH
GORZUPIA I GORZUPIA DOLNA

Autor prognozy:

mgr inż.arch. Agnieszka Nierzwicka-Mróż – nr upr. urb 1493

mgr inż. Grzegorz Mróż

inż. Agnieszka Synowiec

Zielona Góra, październik 2020r.

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWA PRAWNA
2. CEL, ZAKRES, METODYKA PROGNOZY
3. MATERIAŁY WEJŚCIOWE
4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA TERENU OPRACOWANIA
5. USTALENIA PLANU
6. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ PRZEWDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA
 - 6.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna
 - 6.2. Warunki wodne
 - 6.3. Gleby
 - 6.4. Lasy
 - 6.5. Flora i fauna
 - 6.6. Zasoby naturalne
 - 6.7. Warunki klimatyczne
 - 6.8. Powietrze
 - 6.9. Zabytki i dobra kulturalne
 - 6.10. Ludzie
7. OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE
8. PROGNOZA ZMIAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WYNIKAJĄCYCH Z PROJEKTOWANEGO PRZEZNACZENIA TERENU
9. ZALECENIA I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE SKUTKI ZMIAN, ZAGROŻEŃ W ŚRODOWISKU PRZYRODNICZYM, ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE
10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO
11. STRESZCZENIE

1. PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2021r., poz. 247 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz.U. z 2017r. poz. 1161 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2021r. poz. 624),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub urządzeń wodnych (Dz.U. z 2019r. poz. 1311),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020r., poz. 1219 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019r. poz. 1839)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014r. poz. 112),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz.U. z 2019r. poz.701 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014r. poz.1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014r. poz.1408)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016r. poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016r. poz. 1395),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012r., poz. 1031),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2018r. poz. 1119),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2021r. poz. 1098),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem, portem (Dz. U. z 2011r. poz. 824),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020r. 1064 z późn. zm.),
- Uchwała Rady Gminy Żagań Nr XIX/142/20 z dnia 17 czerwca 2020r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębach Gorzupia i Gorzupia Dolna,
- Uchwała Rady Gminy Żagań Nr XXXII/210/21 z dnia 15 czerwca 2021r. o zmianie uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębach Gorzupia i Gorzupia Dolna,

2. CEL, ZAKRES, METODYKA PROGNOZY

Celem prognozy jest określenie charakteru, nasilenia i zasięgu przestrzennego prawdopodobnych oddziaływań na środowisko, które mogą być wywołane przez realizację dopuszczonych przez plan sposobów użytkowania i zagospodarowania terenu.

Oddziaływania te prognoza ocenia z punktu widzenia potencjalnych korzystnych i niekorzystnych wpływów na poszczególne elementy środowiska jak: powietrze, powierzchnia terenu łącznie z glebą, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, fauna, flora, krajobraz, dobra kultury oraz warunki życia ludzi, a także z punktu widzenia wywołanych konfliktów między różnymi sposobami użytkowania przestrzeni.

Prognoza wykonana została zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021r. poz. 247) oraz ustawą 27 kwietnia 2001 - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2020r. poz. 1219 z późn. zm.).

Sporządzenie planu zostało zainicjowane Uchwałą Rady Gminy Żagań Nr XIX/142/20 z dnia 17 czerwca 2020r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w obrębach Gorzupia i Gorzupia Dolna (zwanego dalej planem).

Prognoza obejmuje następujące zagadnienia:

- rozpoznanie środowiska przyrodniczego,
- charakterystykę ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- prognozę zmian środowiska wynikających z projektowanego przeznaczenia terenów oraz zależności pomiędzy komponentami środowiska,
- zalecenia, rozwiązania minimalizujące skutki zmian w środowisku.

Prognoza w szczególności:

- uwzględnić zagrożenia mające wpływ na środowisko i zdrowie ludzi,
- określa wrażliwość i odporność środowiska na presję i jego zdolność do regeneracji,
- analizuje proponowane w projekcie planu warunki zagospodarowania terenu, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych.

Prognozę sporządzono w oparciu o analizę istniejących informacji zawartych w:

- projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań,
- dokumentach stosowanych w pracach planistycznych,
- wnioskach do planu miejscowego, w tym m. in. z zakresu ochrony środowiska,
- innych opracowaniach fizjograficznych,
- państwowym monitoringu środowiska,
- innych dokumentach oraz materiałach planistycznych i inwentaryzacyjnych.

Wyniki analizy skonfrontowano z ustaleniami projektu planu, a także w szczególności z wymogami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody, ekofizjografią gminy Żagań oraz ekofizjografią sporządzoną na potrzeby planu.

Określenie charakteru, nasilenia i zasięgu przestrzennego prawdopodobnych oddziaływań na środowisko, które mogą być wywołane przez realizację dopuszczonych przez zapisy planu sposobów użytkowania i zagospodarowania terenu, jest rzeczą trudną i trzeba liczyć się z szacunkowym charakterem prognozy. Wpływ na to mają zmieniające się warunki otoczenia, niezależne od ustaleń planu.

Część graficzną prognozy stanowi rysunek w skali 1:2000.

3. MATERIAŁY WEJŚCIOWE:

3.1. Archiwalne materiały:

- kartograficzne,
- inwentaryzacyjne i studialne oraz inwentaryzacja bezpośrednia

3.2. Inwentaryzacja bezpośrednia w terenie.

3.3. Opracowanie ekofizjograficzne na teren gminy Żagań. Arkom, Zielona Góra 2007r.

3.4. Stan środowiska w województwie lubuskim w latach 2016-2017. Biblioteka Monitoringu Środowiska - Zielona Góra 2018r.

3.5. Rejestr zabytków, ewidencji dóbr kultury i innych materiałów dokumentujących obiekty kulturowe i stanowiska archeologiczne.

3.6. Obowiązujące przepisy prawne dotyczące obszarów chronionego krajobrazu, obszarów Natura 2000 i innych terenów chronionych na terenie gminy Żagań i województwa lubuskiego.

3.7. Geografia Regionalna Polski. Jerzy Kondracki, PWN, Warszawa 2001r.

3.8. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań ze zmianami z 2015r. i 2020r.

3.9. Prognozowanie skutków przyrodniczych planu zagospodarowania przestrzennego. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej – oddział w Krakowie, Kraków 1998r.

3.10. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego – uchwalony Uchwałą Sejmiku Woj. Lub. Nr XLIV/667/18 z dnia 23 kwietnia 2018r.

3.11. System informacji przestrzennej w zakresie: obszarów chronionych, Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, terenów złóż kopalin.

- 3.12. Dodatek Nr 2 do projektu zagospodarowania złoża kruszywa naturalnego „Nowogród Bobrzański – Zbiornik Pole Gorzupia Dolna – Obszar S”.
- 3.13. Plan ruchu odkrywkowego zakładu górnictwa „Gorzupia Dolna” wydobywającego kopalinę objętą prawem własności nieruchomości gruntowej (kruszywo naturalne), sporządzony na lata 2019-2021.
- 3.14. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim – raport wojewódzki za rok 2019. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Zielonej Górze, Zielona Góra 2020r.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA TERENU OPRACOWANIA

Teren położony jest w północnej części gminy Żagań, przy granicy administracyjnej z gminą Nowogród Bobrzański.

Planem objęte są działki w obrębach geodezyjnych Gorzupia i Gorzupia Dolna, o łącznej powierzchni 174,7998 ha.

Obszar objęty planem graniczy:

- od północy – z terenami rolnymi i leśnymi, położonymi w gminie Nowogród Bobrzański,
- od wschodu – z terenami leśnymi i niewielkim odcinkiem drogi wojewódzkiej nr 295,
- od zachodu – z terenami rolnymi i leśnymi, częściowo położonymi w gminie Nowogród Bobrzański,
- od południa – z terenami leśnymi, rolnymi, rzeką Bóbr.

Elementem charakterystycznym dla tego obszaru jest przebiegająca centralnie rzeka Bóbr, zbiorniki wodne o zróżnicowanej powierzchni, związane z wydobywaniem kruszywa naturalnego metodą odkrywkową, okoliczne lasy oraz dominujące w strukturze funkcjonalnej grunty rolne niezabudowane, tworzące w przewadze krajobraz otwarty.

Planem objęte są grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów jako: grunty pod rowami (W,W-Ps), grunty pod stawami (Wsr), grunty pod wodami płynącymi (Wp), lasy (ls), grunty orne klas IIIb, IVa, IVb, V, VI (RIIb, RIVa, RIVb, RV, RVI), pastwiska klasy IV, V (PsV, PsIV), łąki klas IV, V, VI (ŁIV, ŁV, ŁVI), grunty rolne zabudowane (Br-R), grunty zadrzewione i zakrzewione (Lz), tereny różne (Tr), drogi (dr - gminne, powiatowe), nieużytki (N), użytek kopalny (K), tereny mieszkaniowe (B).

Na terenie objętym Projektem Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego funkcjonuje zakład górnictwa należący do Spółki Kruszywa SKSM S.A., wydobywający kruszywo naturalne ze złoża „Nowogród Bobrzański „Pole Gorzupia Dolna” na podstawie koncesji udzielonej dnia 7 sierpnia 1996 r. przez Wojewodę Zielonogórskiego (koncesja znak: OD-gg-7512/39/96), a następnie zmienionej decyzjami:

1. Wojewody Lubuskiego z dnia 23 listopada 1999 roku (decyzja znak: OŚ.IV.E.Tes.7512-22/99)
2. Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 04 września 2006 roku (decyzja znak: DN.IV.7512-34/06)
3. Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 08 stycznia 2007 roku (decyzja znak: DN.IV.7512-67/06)
4. Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 21 maja 2012 roku (decyzja znak: DW.III.7422.17.2012)
5. Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 26 października 2020 roku (decyzja znak: DW.III.7422.35.2020).

Aktualnie teren górnictwa „Pole Gorzupia Dolna” zajmuje obszar o powierzchni 71,36 ha. W obrębie terenu górnictwa zlokalizowane jest złożo kruszywa naturalnego „Pole Gorzupia Dolna” w dwóch obszarach górniczych, utworzonych decyzją Wojewody Lubuskiego, nr OŚ.IV.E.Tes.7512-22/99 z dnia 23 listopada 1999 r., dotyczącą koncesji na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża, to jest w obszarze górniczym:

- „Pole Gorzupia Dolna” obszar „N” o powierzchni 8,43 ha, oraz
- „Pole Gorzupia Dolna” obszar „S” o powierzchni 47,91 ha.

Łączna powierzchnia obszaru górniczego wynosi 56,34 ha.

Planowane jest stopniowe powiększanie istniejącego obszaru i terenu górniczego o tereny określone w projekcie planu, jednak w związku z powyższym nie zmieni się w sposób znaczący ilość i sposób wydobywania. Przewiduje się roczne wydobywanie rzędu 200 - 500 tys. Mg, ale ilość ta może wynieść i 100 tys. ton. Rzeczywista wielkość wydobywania będzie zależna od wielkości zapotrzebowania na kruszywo.

Dla obsługi zakładu zlokalizowane są tu: kontenerowe zaplecze socjalno - techniczne z wagą, oraz przestawny zakład przeróbczy.

Urządzenia zakładu przeróbczego mogą być zmieniane lub modernizowane w związku z wymianą parku maszynowego lub przystosowaniem technologii przeróbczej do zapotrzebowania rynku na nowe asortymenty kruszywa.

Urządzenia zakładu zasilane są/będą energią elektryczną. Woda na potrzeby technologiczne (przeróbcze) pobierana będzie z wyrobiska.

W funkcjonowaniu zakładu górniczego można wyróżnić kolejne etapy procesu:

- udostępnienie kopaliny - przemieszczanie mas nadkładu - prace odkrywkowe,
- urabianie kopaliny,
- przeróbka surowca
- załadunek i wywóz kruszywa,
- rekultywacja wyrobiska poeksploatacyjnego - wyprofilowanie powierzchni terenu.

Roboty udostępniające poprzedzone zostaną usunięciem nadkładu z rejonu udostępnienia. Roboty odkrywkowe wykonywane będą przy użyciu spycharek i ładowarek. Materiał nadkładowy, w tym gleba, będzie selektywnie gromadzony na tymczasowych składowiskach (zlokalizowanych w granicach obszaru górniczego) i zostanie wykorzystany do rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

Wyrobiska udostępniające wykonane zostaną ładowarką kołową lub koparką podsiębierną.

Planuje się stosowanie typowych koparek i ładowarek używanych powszechnie w górnictwie odkrywkowym.

W związku z istniejącymi warunkami geologiczno - górniczymi złoża kopaliny eksploatowane jest/będzie systemem ubierkowym na całą grubość jednym poziomem eksploatacyjnym. Do urabiania stosowana jest koparka pływająca ssąca (refuler).

Eksploatacja niezawodnionej części złoża prowadzona będzie przy użyciu ładowarek lub koparek łyżkowych będących na wyposażeniu firmy.

Eksploatację złoża dostosowano do warunków hydrogeologicznych, tak aby nie zachodziła konieczność odwadniania złoża i zakładu górniczego. Jakość wody w wyrobisku nie ulegnie zmianie albowiem kopalina nie zawiera składników szkodliwych, a proces eksploatacji i procesy przeróbcze są procesami „czystymi” chemicznie i biologicznie. Nie przewiduje się odpompowywania wody.

Wydobyte, przez refuler, kruszywo rurociągami tłocznym na pontonach transportowane jest na odwadniacz zasilany energią elektryczną, skąd przenośnikami taśmowymi transportowane jest na sortownię wstępną, gdzie poddawane jest wstępnej klasyfikacji na:

- frakcję powyżej 32 mm,
- frakcję 2 - 32 mm,
- frakcję 0 - 2 mm.

Frakcja 2 - 32 mm kierowana jest poprzez płuczkę mieczową na sortownię wtórną gdzie zostaje rozsortowana na frakcje żwirowe 2 - 8 mm, 8 - 16 mm i 16 - 32 mm jako gotowy produkt. Frakcja powyżej 32 mm jest ulega przekruszeniu na kruszarce (pracującej okresowo) i kierowana jest na przesiewacz wstępny.

Odwodniona w odwadniaczu frakcja piaszczysta (0 - 2 mm) jest zbywana jako piasek płukany.

Najdrobniejsze frakcje piaszczyste w postaci pulpy lokowane są w wyrobisku i wykorzystywane zostają do robót rekultywacyjnych związanych z kształtowaniem ostatecznej rzeźby terenów poeksploatacyjnych. Zarówno urządzenie płuczki jak i kruszarki oraz przesiewacza napędzane są energią elektryczną.

Produkt gotowy transportowany będzie do odbiorców przy pomocy transportu kołowego. Do załadunku samochodów wykorzystywana będzie ładowarka.

Dopuszcza się wymianę pracujących obecnie maszyn i urządzeń na urządzenia o zbliżonych parametrach i funkcjach. Planowana działalność będzie taka sama jak dotychczasowa.

Widok taśmociągu i zakładu przeróbczego

Widok na zakład przeróbczy

4.1. Przeznaczenie terenu w obowiązującym Studium.

W kierunkach i polityce rozwoju określonych w studium, po analizie występujących uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, określono możliwości przyszłego zagospodarowania i lokalizacji funkcji. Zapisy studium w pewnym sensie determinują przyszłe zagospodarowanie terenu określone w planie miejscowym.

Zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań, zakłada się rozwój terenów gminy idący w kierunku wydobycia kruszywa naturalnego w obszarze doliny Bobru w ramach występujących, udokumentowanych złóż kruszywa.

Przedmiotowy plan miejscowy sporządza się na wniosek przedsiębiorcy planującego dalsze wydobycie kruszywa i późniejszą rekultywację terenów zgodnie z ustaleniami obowiązującego studium – strefa rekreacji i turystyki, powstałej na bazie terenów po wydobyciu udokumentowanych złóż kopalin.

Celem jest udostępnienie atrakcyjnych części terenu gminy klientowi – turyście. Strefą tą objęto m.in. dolinę rzeki Bóbr wraz z przyległymi kompleksami leśnymi. Podstawowym elementem prowadzonych usług turystycznych będą istniejące i projektowane stawy i zbiorniki retencyjne, powstałe po eksploatacji złóż kruszywa naturalnego. W strefie tej zakłada się w szczególności:

- modernizację, odbudowę i budowę wałów przeciwpowodziowych;
- uruchomienie terenów turystycznych w obrębie tej strefy w ramach założonych i zaakceptowanych przez organy gminy programów, zgodnie z obowiązującymi przepisami;

- wykorzystanie istniejących hałd piasku, powstałych w trakcie eksploatacji kruszywa, jako punktów widokowych, zabezpieczenie hałd przed ewentualnym wymywaniem w trakcie zalewu wodami powodziowymi;
- udostępnienie turystyczne jak największej ilości stawów i zbiorników retencyjnych;
- budowę obiektów w obszarze międzywała tylko zgodnie z obowiązującymi przepisami, w uzgodnieniu z właściwym zarządcą terenu.

Ze względu na posiadane przez gminę Żagań duże zasoby przyrodniczo-kulturowe jako cel przyjęto rozwój różnych form turystyki, przy zabezpieczeniu możliwości komfortowego dojazdu na miejsce przeznaczenia. Przyjęte w gospodarowaniu przestrzenią rozwiązania pozwalają na ochronę cennych elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz eliminują ewentualne konflikty.

Należy zaznaczyć, że studium pozostawia jako docelowe zagospodarowanie pozostawienie w strefie turystyki i rekreacji powstałej na bazie terenów po wydobyciu udokumentowanych złóż kopalin.

Ponadto, w zakresie surowców mineralnych, w studium nakazuje się ochronę udokumentowanych złóż kopalin objętych własnością górnictwem w rozumieniu art. 10 ustawy Prawo geologiczne i górnicze, polegającą na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym ich wykorzystaniu poprzez podjęcie działań w zakresie ochrony przed stałą zabudową i inwestycjami liniowymi oraz wprowadzenia ograniczeń w sposobie gospodarowania tych obszarów. Racjonalne gospodarowanie zasobami złóż, w tym złóż kopalin wykazanych w studium nie objętych własnością górnictwem oraz kompleksowe ich wykorzystanie, poza ochroną przed zabudową, wiąże się także z możliwością wyznaczania obszarów, terenów i zakładów górniczych w granicach wykraczających poza wyznaczone granice złoża, jeżeli będzie to konieczne do racjonalnej i kompleksowej gospodarki zasobami złoża. Ze względu na bardzo bliskie położenie części złóż względem siebie (szczególnie w dolinie rzeki Bóbr) dopuszcza się realizację inwestycji związanych z eksploatacją na terenach pomiędzy tymi złożami. Związane jest to z koniecznością racjonalnego i kompleksowego wykorzystania złóż.

Zakłada się eksploatację udokumentowanych złóż kopalin oraz inne działania związane z ich eksploatacją, w tym z przeróbką kruszywa.

Przed rozpoczęciem eksploatacji złoża, jeżeli będzie to konieczne, należy wyznaczyć na terenie obszaru górnictwa pasy ochronne od: trwałych budowli, sieci infrastruktury technicznej i urządzeń służących wydobyciu kopalin oraz ochrony przeciwpowodziowej. Należy zauważyć, że wyznaczenie pasa ochronnego jest ściśle związane z fazą eksploatacyjną złoża, gdyż może on zostać wyznaczony dopiero po sporządzeniu projektu zagospodarowania złoża.

Docelowo, po zakończeniu eksploatacji złóż, teren należy zrekultywować w kierunku: leśnym, wodnym, rolniczym lub rekreacyjno-wypoczynkowym.

Przyszłe miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego muszą w swych ustaleniach być zgodne z przyjętą w Studium polityką przestrzenną.

5. USTALENIA PLANU

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, do którego sporządzona jest prognoza, składa się z uchwały (tekstu) oraz rysunku planu w skali 1:2000 – załącznik nr 1, który podlega uchwaleniu.

Rysunek planu zawiera następujące oznaczenia:

- granice opracowania,
- linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach i różnych sposobach zagospodarowania obowiązujące,
- linie zabudowy – nieprzekraczalne,
- tereny funkcjonalne – w szczególności rolne, przeznaczone do eksploatacji kruszywa naturalnego z kierunkami rekultywacji po wydobyciu, wody powierzchniowe, w tym rzeka Bóbr, drogi.

Projekt planu ustala podstawowe funkcje użytkowania terenów:

- 1) **WS1** – tereny wód powierzchniowych śródlądowych – rzeka Bóbr,
- 2) **WS2** – tereny wód powierzchniowych śródlądowych – zbiorniki wodne,
- 3) **RM** – tereny zabudowy zagrodowej,
- 4) **KD-D** – tereny publicznych dróg dojazdowych,
- 5) **KD-L** – tereny publicznych dróg lokalnych,

- 6) **KDW** – tereny dróg wewnętrznych,
 - 7) **PG,WS** – tereny powierzchniowej eksploatacji kopaliny - kruszywa naturalnego z dopuszczeniem lokalizowania zbiorników wodnych,
 - 8) **PG,U** – tereny powierzchniowej eksploatacji kopaliny - kruszywa naturalnego, tereny usług turystyki, rekreacji, wypoczynku i obsługi ludności,
 - 9) **Wm** – tereny budowy przeciwpowodziowych – wał przeciwpowodziowy,
 - 10) **ZL** – tereny lasów,
 - 11) **U** – tereny sportu, rekreacji, usług turystyki, wypoczynku i obsługi ludności.
- powierzchniowej eksploatacji kopaliny - kruszywa naturalnego.

Projekt planu ustala szczegółowe zasady zagospodarowania terenów w zakresie: funkcji terenów, szerokości frontów działek, minimalnej powierzchni działki budowlanej, powierzchni zabudowy oraz gabarytów obiektów, jak również obsługę komunikacyjną. Dodatkowo w planie określa się docelowe funkcje wynikające z kierunku rekultywacji po zakończonej eksploatacji kruszywa naturalnego na tym obszarze.

Ustalenia planu zawierają zapisy istotne dla ochrony środowiska, m.in.:

- maksymalna powierzchnia zabudowy działki budowlanej - dla terenów o symbolu U i RM, stanowiących niewielki fragment terenu objętego planem miejscowym,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna,
- zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągu gminnego,
- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wskazanych w przepisach odrębnych, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego, inwestycji związanych z eksploatacją i przerobem kopaliny oraz innych inwestycji wskazanych w uchwale,
- odprowadzenie odpadów stałych na wysypisko odpadów stałych z zastosowaniem recyklingu, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- stosowanie jako źródła energii paliw, które spełniają wymogi prawa o ochronie środowiska naturalnego,
- docelowy kierunek rekultywacji terenów po wydobyciu kopaliny.

6. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ORAZ PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA

6.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna.

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji J. Kondrackiego, obszar ten położony jest w:

- prowincji – Niż Środkowoeuropejski,
- podprowincji – Niziny Środkowo-Polskie,
- makroregionie – Wał Trzebnicki,
- mezoregionie – Wzgórza Dalkowskie (318.42),
- mikroregion – Obniżenie Bobrzańskie (318.413 Walczak 1970).

Wzgórza Dalkowskie rozciągają się 100 km, przy szerokości około 10 km pomiędzy Wzniesieniami Żarskimi na zachodzie a Obniżeniem Ścinawskim na wschodzie.

Główną formą geomorfologiczną mikroregionu Obniżenia Bobrzańskiego, w obrębie której znajduje się analizowany teren, jest dolina Bobru i jej system terasowy. W obrębie tego systemu wydzielono dwa poziomy teras – wyższy i niższy. Terasa zalewowa niższa, tuż przy korycie rzeki, to wąski pas terenu wyniesionego 1-2 m nad poziom wody w rzece, okresowo zalewany przy wyższych stanach wód. Terasa zalewowa wyższa jest wyniesiona kilka metrów nad poziom wody w rzece. Poziom ten jest zalewany przy wodach powodziowych Q0,2% i Q1%, Q10%.

Rzędne omawianego terenu wynoszą od ok. 81,0m n.p.m. do ok. 84,0m n.p.m., przy linii brzegowej rzeki Bóbr – ok. 72,9 m n.p.m. Rzędne terenu ulegają wahaniom, wynikającym z postępujących prac wydobywczych metodą odkrywkową (pogłębianie zbiorników wodnych, usypywanie hałd z nadkładu itp.), a przy rzece w zależności od spustu wody ze zbiornika przy elektrowni wodnej. Następuje wtedy znaczne pogłębienie dna rzeki na odcinku sąsiadującym z planem będącym w opracowaniu.

Budowę geologiczną przedmiotowego terenu określono na podstawie materiałów dotyczących złoża kruszywa naturalnego „Nowogród Bobrzański Zbiornik – Gorzupia Dolna” (obszar „N” i obszar „S”).

Zalegające tu osady uformowane zostały w okresie zlodowacenia bałtyckiego. Są to czwartorzędowe utwory akumulacji rzecznej.

W profilu pionowym złoże „Nowogród Bobrzański-Zbiornik Pole Gorzupia Dolna” wyróżnia się następujące warstwy:

- **Nadkład:**
- warstwa gleby oraz gliny piaszczyste lub mułki o grubości od 0,2m do 3,5m- średnio 1,4m
- **Warstwę złożową - kopalina główna** (piaski ze żwirem, i piaski) o średniej miąższości 11,7m
- **Podłoże** - podłoże nieużyteczne (iły, mułki i gliny piaszczyste).

Głębokość występowania oraz miąższość poszczególnych warstw jest zmienna i wynosi:

	Miąższość [m]			n/z	Punkt piaskowy %		
	min.	maks.	średnio		min.	maks.	średnio
nadkład organiczny	0,2	3,5	1,4	-	-	-	-
piaski	0,0	13,4	3,4				
Piaski i żwiry	0,0	15,7	8,7				
Razem złoże	9,1	15,7	11,7	0,12	57,1	90,6	73,7

6.2. Warunki wodne.

Wody powierzchniowe

Analizowany obszar wraz z całą doliną jest pod hydrologicznym wpływem rzeki Bóbr. Ponieważ rzeka w obszarze opracowania i jego sąsiedztwie nie jest w pełni obwałowana, w niezadawalający sposób spełnia swoje zadanie, dlatego cała dolina stanowi teren zalewowy.

Rzeka Bóbr, przepływająca centralnie przez obszar opracowania, jest częściowo obwałowana obustronnie. Międzywałe rzeki stanowi obszar szczególnego zagrożenia powodzią, a możliwości wykorzystywania i zagospodarowania terenów międzywał musi być podporządkowane jego funkcji wiodącej, jaka jest zapewnienie swobodnego przepływu wód powodziowych.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego (MZP), przekazanych do Gminy Żagań pismem z dnia 21.04.2015r. znak ZP.07/MZP/250/2015, stwierdza się, że w granicach opracowania planu miejscowego, tereny wzdłuż koryta rzeki, na obydwu jej brzegach, znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zarówno w strefie Q1%, jak i Q10%. Ponadto, prawie cały teren opracowania znajduje się na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%. Lewostronna dolina rzeki w granicach opracowania planu prawie w całości znajduje się na obszarze narażonym na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego w scenariuszu całkowitego zniszczenia obwałowania, przy wyznaczeniu którego przyjęto przepływ o prawdopodobieństwie przewyższenia 1%.

Na załączniku graficznym przedstawiono zasięg występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią Q1% i Q10% oraz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q0,2%).

Pod względem podziału kraju na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP), wyodrębnione zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, analizowany obszar położony jest w obrębie:

- dorzecza Odry,
- regionu wodnego Środkowa Odra,
- zlewni bilansowej Bóbr,
- scalonej części wód SO0614 Bóbr od Kwisy do Kanału Dychowskiego,
- Jednolitej Części Wód Powierzchniowych PLRW 60002016931 Bóbr od Kwisy do Kanału Dychowskiego,
- typ: rzeka nizinna żwirowa.

Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2010-2015 na obszarze województwa lubuskiego, dla JCWP Bóbr od Kwisy do Kanału Dychowskiego w punkcie pomiarowo-kontrolnym (ppk) Bóbr – m. Nowogród Bobrzański, wykazała stan / potencjał ekologiczny – dobry.

Na terenie opracowania nie występują ujęcia wód powierzchniowych oraz ich strefy ochronne.

Na rysunku prognozy naniesiono występujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% i Q10% oraz wał przeciwpowodziowy. Na tych obszarach i na obszarze pomiędzy wałem przeciwpowodziowym a brzegiem rzeki (międzywale) obowiązują zakazy, o których mowa w przepisach odrębnych.

Na przedmiotowym obszarze występują zbiorniki wodne, pochodzenia antropogenicznego, związane z odkrywkowym wydobyciem kruszywa naturalnego.

Wody podziemne

Na podstawie aktualnych materiałów, sporządzonych na potrzeby dokumentacji geologicznej, dostarczonych przez Inwestora, generalnie można stwierdzić, że poziom wód gruntowych na analizowanym terenie podlega okresowym wahaniom zależnym od stanu wody w rzece Bóbr. Warstwa złożowa charakteryzuje się bardzo dużymi wartościami współczynnika wodoprzepuszczalności, który może przekraczać nawet 80 m/dobę.

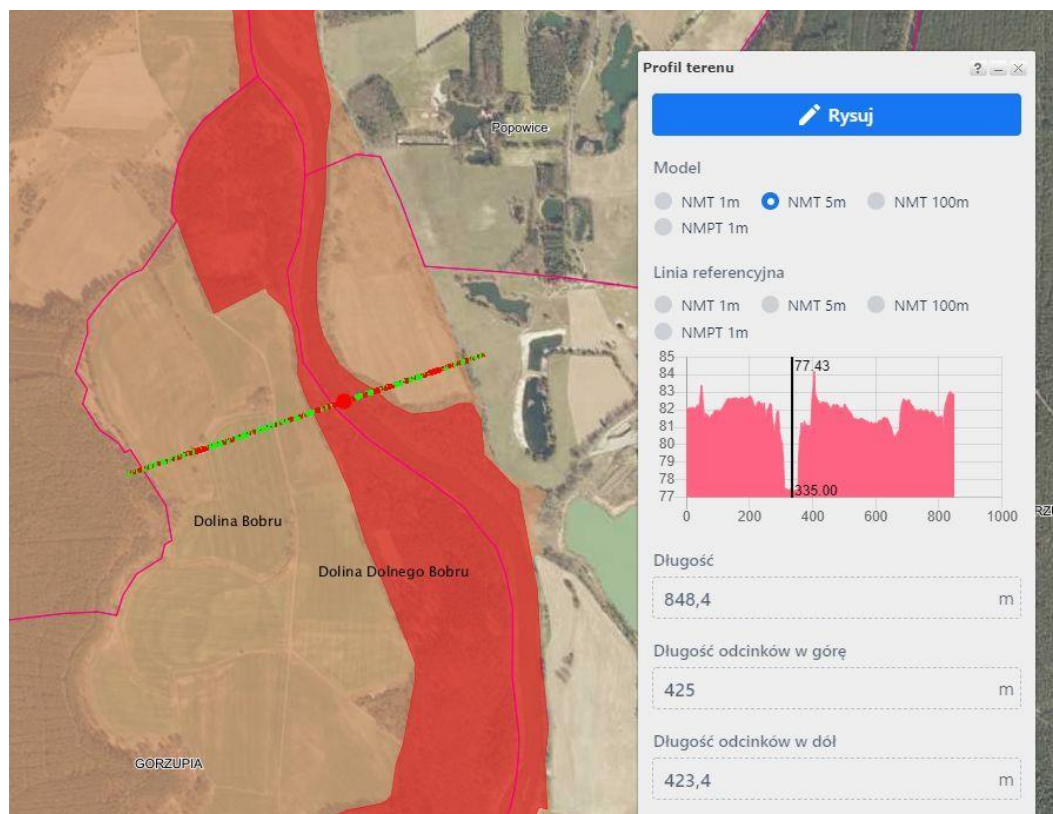
Woda gruntowa zalega na głębokości od 1,5 do 9,5m p.p.t. i posiada zwierciadło swobodne. Ogólny spadek poziomu zwierciadła wody występuje w kierunku północnym i północno-zachodnim.

Zgodnie z treścią Mapy Hydrograficznej zatytułowanej: Brzeźnica (M-33-7-D) oraz Jasień (M-33-7-C), opracowanej na zlecenie Głównego Geodety Kraju i Marszałka Województwa Lubuskiego (Rzeszów 2006r.), na obszarze opracowania znajduje się hydroizobata wskazująca na 1m głębokości zwierciadła wody podziemnej od powierzchni terenu. Zgodnie z opisem do ww. mapy, ze względu na brak na omawianym obszarze posterunków obserwacyjnych IMiGW, analizę zmienności stanów wód podziemnych pierwszego poziomu przeprowadzono w oparciu o materiały archiwalne i wyniki pomiarów prowadzonych w posterunkach IMiGW usytuowanych w pobliżu. Wody podziemne charakteryzują się sezonowym rytmem zasilania. Stany maksymalne występują w okresie roztopów wiosennych i związane są z infiltracją obszarową wód roztopowych i opadowych. Wielkość i charakter zasilania wód podziemnych są zróżnicowane i zależą od litologii utworów powierzchniowych i od pokrycia terenu. W dolinach rzecznych amplitudy wahań stanów wód podziemnych uzależnione są od wahań stanów wód rzecznych i na ogół nie przekraczają w ciągu roku 1m.

Woda gruntowa ma hydrauliczne połączenie z wodą rzeki Bóbr. W związku z tym wahania stanu wody w rzece będzie miało wpływ na poziom wód gruntowych na przedmiotowym obszarze.

Jednakże, ze względu na to, że rzędne omawianego terenu, namierzone i uaktualnione w 2018r., wynoszą od ok. 81,0m n.p.m. do ok. 84,0m n.p.m., a przy linii brzegowej rzeki Bóbr – ok. 72,9 m n.p.m. nie przewiduje się wahań poziomów wód gruntowych związanych z wydobyciem kruszywa, a w szczególności w obszarze chronionego krajobrazu. Rzędne terenu ulegają wahaniom, wynikającym z postępujących prac wydobywczych metodą odkrywkową (pogłębianie zbiorników wodnych, usypywanie hałd z nadkładu itp.), a przy rzece w zależności od spustu wody ze zbiornika przy elektrowni wodnej. Następuje wtedy znaczne pogłębienie dna rzeki na odcinku sąsiadującym z planem będącym w opracowaniu.

Należy zaznaczyć, że dane zawarte w ogólnie dostępnym systemie informacji przestrzennej nie odzwierciedlają faktycznego stanu, znacznie się od niego różnią. Dotyczy to zarówno mapy hydrograficznej, której skala (1:50 000) nie pozwala na prawidłowe odwzorowanie jak również danych zawartych w serwisach geoportalu krajowego.

Profil terenu w Obszarze Chronionego Krajobrazu z zaznaczeniem rzędnej rzeki Bóbr w oparciu o dane geoportal.gov.pl

Analizy chemiczne prób wody wykazały jedynie nadmierne zawartości jonów żelaza i manganu. Obecności metali ciężkich, fosforanów i substancji ropopochodnych nie wykryto. Tak więc, wody gruntowe są czyste i nieskażone, gdyż duża zawartość żelaza i manganu jest typowa dla wód w dolinach rzecznych tego rejonu.

Rozpatrywany teren znajduje się poza obszarami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Na terenie nie występują ujęcia wód podziemnych oraz ich strefy ochronne.

Pod względem podziału kraju na Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd), wyodrębnione zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, analizowany obszar położony jest w obrębie JCWPd Nr 77 (PLGW600077).

Położenie hydrologiczne i hydrogeologiczne JCWPd Nr 77:

- dorzecze Odry,
- region wodny Środkowej Odry,
- główna zlewnia w obrębie JCWPd – Bóbr.

Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna JCWPd Nr 77 przedstawia się następująco:

- powierzchnia 2654km²,
- stratygrafia: Q, M, Ol,
- litologia: piaski,
- typ geochemiczny utworów skalnych: s – krzemionkowy,
- rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną: porowe,
- średni współczynnik filtracji: 10⁻⁴-10⁻⁵ m/s,
- średnia miąższość utworów wodonośnych: 10-20,
- liczba poziomów wodonośnych: 0-2,
- charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej: w równowadze utwory przepuszczalne i słabo przepuszczalne.

Stan chemiczny JCWPd Nr 77 określa się jako dobry, stan ilościowy – dobry, ocena stanu – dobry, cel stanu chemicznego – dobry stan chemiczny, cel stanu ilościowego – dobry stan ilościowy. Ryzyko ocenia się jako: niezagrażona.

6.3. Gleby.

W obszarze objętym planem występują grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów jako: grunty pod rowami (W,W-Ps), grunty pod stawami (Wsr), grunty pod wodami płynącymi (Wp), lasy (Is), grunty orne klas IIIb, IVa, IVb, V, VI (RIIIb, RIVa, RIVb, RV, RVI), pastwiska klasy IV, V (PsV, PsIV), łąki klas IV, V, VI (ŁIV, ŁV, ŁVI), grunty rolne zabudowane (Br-R), grunty zadrzewione i zakrzewione (Lz), tereny różne (Tr), drogi (dr - gminne, powiatowe), nieużytki (N), użytek kopalny (K), tereny mieszkaniowe (B).

Grunty rolne są w części gruntami odłogującymi, a w części utrzymywanymi w kulturze rolnej, ze względu na pobierane dopłaty rolne. W świetle obowiązujących przepisów dla dużej części gruntów, przeznaczanych pod planowane wydobycie kruszywa, nie jest wymagane uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Dla gruntów rolnych klasy III wymagane jest uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, zgodnie z art. 7 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2017r. poz. 1161 z późn. zm.), w ramach procedury sporządzania planu miejscowego.

Areał gruntów rolnych klasy IIIb objęty opracowaniem mpzp wynosi 8,3500 ha, z czego 1,8839 ha gruntów w obszarze działki nr ewid. 22/10 obręb Gorzupia Dolna w dniu 22 stycznia 2021r. uzyskało decyzję zezwalającą na czasowe wyłączenie z produkcji rolnej. Pozostało, do uzyskania zgody na przeznaczenie na cele nierolnicze i nieleśne, 6,4661 ha gruntów rolnych klasy IIIb.

6.4. Lasy.

Lasy położone w obszarze objętym planem oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie administracyjnie należą do Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Krzystkowice.

Pod względem przyrodniczo-leśnym położone są w V krainie Śląskiej, pierwszej Dzielnicy Równiny Dolnośląskiej.

Występowanie i rozmieszczenie siedlisk uwarunkowane jest typem, składem mechanicznym gleby i jej wilgotnością.

Głównym typem siedliskowym lasów analizowanego obszaru jest las świeży (Lśw) i bór świeży (Bśw). Wzdłuż rzeki Bóbr występują siedliska lasu łęgowego (Lł), które objęte są formą ochrony jako lasy wodochronne.

W ramach przewidzianego w planie przedsięwzięcia należy zadbać o zabezpieczenie walorów przyrodniczych lasów z uwagi na:

- objęcie częściowo terenu będącego w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Krzystkowice (oddz. 130a) formą ochrony przyrody – obszar chroniony Natura 2000 siedlisko 9170,
- położenie przedmiotowego terenu w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru natura 2000 (oddziały leśne: 121, 130, 137) – niezbędna otulina obszaru chronionego,
- położenie przedmiotowego terenu w bezpośrednim sąsiedztwie drzewostanów o charakterze glebochronnym (oddziały leśne: 121, 122, 131, 137, 138, 144, 126, 134) oraz o charakterze wodochronnym (oddziały leśne: 121, 130, 137) – niezbędna otulina obszarów chronionych,
- położenie w obszarze chronionego krajobrazu.

6.5. Flora i fauna.

W podziale zoogeograficznym Polski (wg A. Jakubowskiego) analizowany teren zaliczony jest do Krainy Południowośląskiej, regionu piaszczysk zachodniolubuskich.

Szata roślinna przedmiotowego obszaru cechuje się dużą różnorodnością zbiorowisk i warunków ich występowania. Charakterystyczny jest strefowy układ zieleni związany z formą morfogenetyczną i aktualnym sposobem użytkowania. Można tu wyróżnić następujące strefy roślinności:

- strefa roślinności terenów leśnych;
- strefa roślinności nieużytków rolnych, reprezentowana przede wszystkim przez roślinność stepową odłogów, łąk i terenów zakrzewionych;
- strefa drzewostanu tzw. skarpy bobrzańskiej, stanowiąca lasy glebochronne (przeciwdziałające erozji gleby), reprezentowana głównie przez wiekowy drzewostan sosnowy;

- strefa zieleni nieurządzonej stanowiącej obudowę biologiczną rzeki i zbiorników wodnych, reprezentowana przez gatunki takie jak: dąb, wierzba, topola biała, olsza czarna, wraz z roślinnością wodnolubną.

Z grupy gatunków roślin objętych ochroną ścisłą na analizowanym obszarze występują: przylaszczka pospolita, mącznica lekarska, torfowiec zakrzywiony i bagno zwyczajne, których obecność stwierdzono na terenach leśnych. Ponadto w lasach występują gatunki objęte ochroną częściową: kruszyna, porzeczek czarna, marzanka wonna.

W środowisku leśnym bytują największe ssaki: dziki, sarny i jelenie. Licznie występują: lisy, kuny leśne, jenoty, borsuki, myszy leśna i polna, tchórze. Gatunki będące pod ochroną prawną to: jeże, krety, wiewiórki, łasice, nietoperze, ryjówkowate. Część występujących tu gatunków zwierząt podlega Prawu Łowieckiemu. Wszystkie gatunki zwierząt łownych podlegają ochronie okresowej przypadającej na czas godów, narodzin i odchowu młodych.

Ornitofauna występuje w największej koncentracji na obszarach nie zasiedlonych. Stwierdzono tu występowanie wielu gatunków gniazdujących typowo leśnych. Rzeka i okoliczne lasy łąkowe stanowią ostoję i obszary łąkowe ptactwa wodnego i błotnego, m.in. gatunków ściśle chronionych.

Świat bezkręgowców jest słabo poznany. Rozpoznanie występującej fauny wymaga wieloletnich badań i w tym zakresie jest niepełne. Dotyczy to przede wszystkim owadów.

Zmieniające się warunki klimatyczne, postępująca antropogenizacja środowiska wynikająca z wydobywania kopalin, potwierdzony napływ obcych gatunków inwazyjnych jak jenot, szop pracz, powodują, że flora i fauna na tym terenie zmienia się bardzo dynamicznie.

6.6. Zasoby naturalne.

Od lat 60-tych XXw. obszar doliny rzeki Bóbr wskazany jest w dokumentach strategicznych województwa jako teren zalegania złóż kopalin – kruszywa naturalnego wysokiej jakości. Sukcesywnie następuje wydobywanie kopalin, realizowane przez różne podmioty gospodarcze.

Występują tu następujące udokumentowane złoża kruszywa naturalnego:

- Nowogród Bobrzański – Zbiornik,
- Popowice,
- Nowogród Bobrzański Zbiornik – Pole Gorzupia Dolna.

ZŁOŻE KRUSZYWA NATURALNEGO „NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI ZBIORNIK – POLE GORZUPIA DOLNA” (stan zasobów na 31.12.2020r.)

OBSZAR „S”

- wyrobisko odkrywkowe,
- rodzaj kopalin: kruszywo naturalne,
- zasoby geologiczne 5259,65 tys. ton,
- zasoby bilansowe 5259,65 tys. ton,
- zasoby przemysłowe 4603,37 tys. ton,
- zasoby nieprzemysłowe 276,36 tys. ton,
- zasoby poza obszarem zagospodarowania: 379,92 tys. ton
- powierzchnia 47,91ha;

OBSZAR „N”

- wyrobisko odkrywkowe,
- rodzaj kopalin: kruszywo naturalne,
- zasoby geologiczne 1992,82 tys. ton,
- zasoby bilansowe 1992,82 tys. ton,
- zasoby przemysłowe 1697,64 tys. ton,
- zasoby poza obszarem zagospodarowania: 150,60 tys. ton
- zasoby nieprzemysłowe 144,58 tys. ton,
- powierzchnia 8,43ha;
- powierzchnia złoża 591046m²,
- powierzchnia terenu górniczego 713600m².

Kopalinę stanowią piaski oraz piaski ze żwirem o uśrednionym punkcie piaskowym 73,7% i średniej zawartości pyłów mineralnych 0,68%.

Wydobyty urobek podlega procesowi uszlachetniania w zakładzie przeróbczym. W wyniku procesu przeróbczego powstają mieszanki żwirowe o frakcji 2-8, 8-16, 16-32 oraz piasek 0-2mm. Dodatkowo powstaje nadziarno o frakcji powyżej 32mm.

Teren górniczy „Pole Gorzupia Dolna” został utworzony decyzją Wojewody Lubuskiego Nr OŚ.IV.E.Tes.7512-22/99 z dnia 23 listopada 1999r., dotyczącą udzielenia koncesji na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Nowogród Bobrzański Zbiornik – Pole Gorzupia Dolna”. W obrębie terenu górniczego zlokalizowane jest złożo kruszywa naturalnego „Nowogród Bobrzański Zbiornik – Pole Gorzupia Dolna” w dwóch ww. obszarach górniczych, utworzonych na mocy ww. decyzji.

Teren górniczy zlokalizowany jest na prawobrzeżnej terasie rzeki Bóbr.

W związku z prowadzoną eksploatacją złoża ustanowione zostały pasy ochronne, zgodnie z przepisami normatywnymi w zakresie szerokości pasów ochronnych wyrobisk odkrywkowych.

Zgodnie z obowiązującą dokumentacją geologiczną przyjęto pasy ochronne o szerokości 6m od granicy działek sąsiednich, 10m od dróg publicznych, minimum 10m lub wys. słupa od linii elektroenergetycznej, 15m od granic gruntów leśnych.

W związku z prowadzoną od 1999r. eksploatacją kopaliny ze złoża „Nowogród Bobrzański Zbiornik – Pole Gorzupia Dolna”, utworzono zakład górniczy o nazwie Kopalnia Kruszywa Gorzupia Dolna. Są to urządzenia służące bezpośrednio do wydobywania kopaliny ze złoża oraz wyrobisko górnicze i zakład przeróbczy.

ZŁOŻE KRUSZYWA NATURALNEGO „NOWOGRÓD BOBRZAŃSKI – ZBIORNIK”

- zasoby geologiczne bilansowe: 364053,78t,
- powierzchnia złoża: 1350 ha,
- powierzchnia obszaru dokumentowanego: 1404,90ha,
- obszar i teren górniczy: brak,
- stan zagospodarowania złoża: złożo rozpoznane wstępnie w kat. C2+D,
- zasoby geologiczne bilansowe zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem nr DW.III.7427.29.2018 wg stanu na 2017.12.31: 364053.78 tys. t.

ZŁOŻE KRUSZYWA NATURALNEGO „POPOWICE”

- obszar i teren górniczy: brak,
- powierzchnia udokumentowanego złoża: 58.900 ha,
- stan zagospodarowania złoża: złożo rozpoznane szczegółowo,
- data rozpoczęcia eksploatacji: 1971.01.01,
- data zakończenia eksploatacji: 1985.12.31,
- zasoby geologiczne bilansowe zatwierdzone decyzją/zawiadomieniem nr OŚ.IVE.Tes.7520-14/99 wg stanu na 1999.12.31: kat. C1, poza filarami – 527,97 tys. t.

6.7. Warunki klimatyczne.

Według podziału klimatycznego Polski W. Okołowicza, teren gminy Żagań położony jest w krainie nr 56, której klimat jest kształtowany przez Sudety i w stopniu modyfikowany przez wpływy oceaniczne.

Charakterystyczne cechy klimatu tego regionu są następujące:

- średnia temperatura stycznia – -1,5°C,
- średnia temperatura lipca – 17,8°C,
- czas trwania zimy – 62 dni,
- czas trwania lata – 97 dni,
- liczba dni pogodnych – 63 dni,
- liczba dni pochmurnych – 115 dni,
- liczba dni z szatą śnieżną – 50 dni,
- roczna suma opadów – 640 mm.

Na omawianym obszarze przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie, przy czym najwyraźniej zaznacza się to latem. Najrzadziej występują wiatry z północy i północnego wschodu. Typem klimatu lokalnego występującego na analizowanym terenie jest klimat den dolinnych. Charakteryzuje się on tendencją do częstych inwersji termicznych, a co za tym idzie powstawania mrozowisk, długiego okresu przymrozkowego i częstego tworzenia się mgieł. Powietrze zawiera podwyższone ilości pary wodnej. Panują tu niekorzystne warunki dla rozpraszania zanieczyszczeń. Generalnie są to niekorzystne warunki klimatyczne.

6.8. Powietrze.

Ocenę jakości powietrza przeprowadza Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012r. poz. 1031), zmienione przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019r. zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2019r. poz. 1931);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2018r. poz. 1119);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012r. poz. 914).

Z wykonywaniem oceny powiązane są również inne przepisy prawa krajowego:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012r. w sprawie sposobu obliczania wskaźników średniego narażenia oraz sposobu oceny dotrzymania pułapu stężenia ekspozycji (*dla pyłu PM_{2,5}*) (Dz. U. z 2012r. poz. 1029);
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z 2018r. poz. 1120);
- ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2019r. poz. 1355 - t.j., z późn zm.).

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Podstawę oceny jakości powietrza w Polsce stanowią określone dla substancji, w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach unijnych (2008/50/WE – CAFE oraz 2004/107/WE), normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/docelowych/celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzkiego i ochronę roślin.

Oceny jakości powietrza i wynikające z nich działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami.

Gmina Żagań zaliczona została do strefy lubuskiej (kod strefy PL0803).

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza, zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowią:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu,
- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji,
- poziom docelowy substancji w powietrzu,
- poziom celu długoterminowego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami co roku dokonuje się oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie klasyfikacji stref, w których poziom:

- 1) choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,
- 2) choćby jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,
- 3) substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego,
- 4) przekracza poziom docelowy,
- 5) nie przekracza poziomu docelowego,
- 6) przekracza poziom celu długoterminowego,
- 7) nie przekracza poziomu celu długoterminowego.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu, oceny ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: dwutlenku siarki SO₂, dwutlenku azotu NO₂, tlenku węgla CO, benzenu C₆H₆, ozonu O₃, pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5} oraz zawartości ołowiu Pb, arsenu As, kadmu Cd, niklu Ni i benzo(a)pirenu B(a)P w pyłe PM₁₀ dokonuje się w strefach na terenie całego kraju, z wyłączeniem:

- a) terenów zamkniętych lub instalacji przemysłowych,
- b) miejsc niezamieszkałych, do których obowiązuje zakaz wstępu,

c) jezdni dróg i pasów dzielących drogi, z wyjątkiem sytuacji, w której piesi mają dostęp do pasa dzielącego drogę.

W ocenie ze względu na ochronę zdrowia ludzi uwzględnia się wyniki pomiarów z właściwie zlokalizowanych stanowisk pomiarowych każdego typu (tła, komunikacyjnych i przemysłowych) funkcjonujących na stacjach miejskich, podmiejskich i pozamiejskich.

Oceny poziomów stężeń substancji w powietrzu ze względu na ochronę roślin w zakresie dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x i ozonu O₃ dokonuje się w strefach na terenie całego kraju, z wyłączeniem miejsc wymienionych wyżej oraz miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy i aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy.

Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie jego stężeń występujących w rejonach, gdzie stężenia te są najwyższe na obszarze strefy.

Zaliczenie strefy do gorszej klasy (klasa C) nie oznacza zatem, że jakość powietrza na terenie całej strefy nie spełnia określonych kryteriów. Przypisanie strefie klasy C nie oznacza także konieczności prowadzenia intensywnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze całej strefy. Oznacza natomiast potrzebę podjęcia odpowiednich działań w odniesieniu do wybranych obszarów w strefie (z reguły o ograniczonym zasięgu) i dla określonych zanieczyszczeń.

Roczną ocenę jakości powietrza w województwie lubuskim wykonano przede wszystkim w oparciu o wyniki pomiarów stężenia zanieczyszczeń powietrza przeprowadzonych w 2019r. na terenie województwa przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2019 roku z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę zdrowia ludzi, klasę C uzyskały wszystkie strefy ze względu na zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem. Natomiast w przypadku poziomu docelowego stężenia ozonu w powietrzu zostało przekroczone w strefie lubuskiej, otrzymując również klasę C.

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2019 roku z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa lubuska uzyskała klasę A.

Przeprowadzenie rocznej oceny jakości powietrza wykazało wystąpienie w roku 2019 przekroczeń wybranych poziomów – kryteriów określonych w przepisach prawa dla poszczególnych substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne dla strefy lubuskiej – w odniesieniu do:

- poziomu docelowego stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu docelowego stężenia ozonu w powietrzu - średnia trzyletnia liczba dni z ośmiogodzinną średnią ozonu wyższą niż 120 µg/m³ ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- poziomu celu długoterminowego stężeń ozonu, którego termin osiągnięcia wyznaczono na rok 2020, określonego ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Ocena jakości powietrza dla województwa lubuskiego została wykonana na podstawie aktualnych przepisów prawnych, a także zgodnie z „Wytycznymi do wykonania rocznej oceny jakości powietrza w strefach za 2019 rok zgodnie z art. 89 ustawy - Prawo ochrony środowiska na podstawie obowiązującego prawa krajowego i UE”.

Przeprowadzone analizy wykazały, podobnie jak w latach poprzednich, że głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza w województwie lubuskim są obserwowane wysokie stężenia benzo(a)pirenu przekraczające na wybranych obszarach części województwa poziomy docelowe określone w przepisach prawa. Klasę C, decydującą o konieczności opracowania lub aktualizacji programu ochrony powietrza, wskazano dla wszystkich stref w województwie lubuskim ze względu na benzo(a)piren, dla którego programy opracowano już w ubiegłych latach.

Ponadto w 2019r. na obszarze wszystkich stref województwa lubuskiego przekroczone zostały poziom celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu ze względu na ochronę zdrowia ludzi jak i roślin, którego termin osiągnięcia jest wyznaczony na 2020 rok.

W dodatkowej ocenie wykonanej dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}, dotyczącej dotrzymania poziomu dopuszczalnego, tzw. II fazy, którego termin osiągnięcia wyznaczono na dzień 1 stycznia 2020r., stwierdzono wystąpienie przekroczenia na obszarze strefy lubuskiej.

W porównaniu z oceną jakości powietrza wykonaną dla roku 2018 nastąpiła zmiana liczby stref, dla których wskazano wystąpienie przekroczenia dla wybranych zanieczyszczeń, a także zasięgu tych przekroczeń. W przypadku pyłu PM₁₀ poprzednio klasę C uzyskała strefa lubuska, natomiast w obecnej ocenie wszystkie strefy w województwie lubuskim uzyskały klasę A. Podobnie do poprzedniego roku

stwierdzono wystąpienie przekroczenia na obszarze strefy lubuskiej w zakresie dotrzymania poziomu dopuszczalnego, tzw. II fazy dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}. W przeciwieństwie do roku 2018, w analizowanym 2019 roku w strefie lubuskiej miało miejsce przekroczenie poziomu docelowego stężenia ozonu w powietrzu. Liczba dni z ośmiogodzinną średnią ozonu wyższą niż 120 µg/m³ wyniosła 28. Poziom celu długoterminowego stężenia ozonu, tak samo jak w roku poprzednim, został przekroczony na obszarze całego województwa.

Powyższa ocena i wynikająca z niej klasyfikacja stref potwierdza konieczność kontynuacji działań naprawczych, zawartych w już opracowanych programach ochrony powietrza oraz aktualizacji tych obszarów. Jako główną przyczynę występowania podwyższonych i wysokich stężeń zanieczyszczeń (zwłaszcza pyłu PM₁₀ i zawartego w nim benzo(a)pirenu) wskazuje się tzw. niską emisję, pochodzącą z sektora komunalno-bytowego i związanego z indywidualnym ogrzewaniem budynków z wykorzystaniem paliw kopalnych, głównie węgla. Dotyczy to gospodarstw domowych, a także niewielkich zakładów produkcyjnych i usługowych. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na podniesienie poziomu koncentracji substancji zanieczyszczających w powietrzu jest komunikacja samochodowa. Istotne znaczenie, w określonych przypadkach, mogą mieć również napływy zanieczyszczonego powietrza z obszaru innych stref, w tym spoza granic kraju.

Wymienione powyżej czynniki mogą prowadzić do występowania przekroczeń poziomów normatywnych, a także, zwłaszcza w sytuacjach wyjątkowo niekorzystnych warunków meteorologicznych, do powstawania epizodów wysokich i bardzo wysokich stężeń zanieczyszczeń, potocznie zwanych epizodami smogowymi. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych mają one miejsce przede wszystkim w okresie jesienno-zimowym.

Zasadnym jest dalsze kontynuowanie monitoringu jakości powietrza, w tym pyłu zawieszonego dla oceny kształtowania się stężeń zanieczyszczeń na obszarze województwa i określenia efektów podejmowanych działań naprawczych.

Zanieczyszczenie powietrza w omawianym rejonie powodowane jest głównie przez emisje gazów i pyłów na terenie miasta Żagań oraz przez zanieczyszczenia napływające z południa i z zachodu. O stanie zanieczyszczenia powietrza decydują również lokalne emitory zanieczyszczeń. Głównym problemem jest tzw. niska emisja (emisja zanieczyszczeń pochodzących z lokalnych kotłowni (emitor do 40m) i indywidualnych palenisk domowych) związana ze stosowaniem paliw o niskiej jakości i spalaniem odpadów w całkowicie do tego nie przystosowanych paleniskach domowych. W wielu gospodarstwach domowych często stosuje się różnego rodzaju paliwa zastępcze (butelki i opakowania z mas plastycznych, guma, papier zafoliowany, itp.). Szczególnie dotyczy to okresu jesienno-zimowego, kiedy temperatura powietrza jest na tyle wysoka, że można ogrzać pomieszczenie mniej kalorycznymi, zastępczymi paliwami.

Wydobycie kopaliny będzie procesem krótkotrwałym, a poziom zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska ograniczy się do hałasu wytworzonego przy użytkowaniu taśmociągów transportujących kruszywo oraz funkcjonowanie urządzeń wydobywczych. Hałas wynikający z transportu kołowego pozostanie na dotychczasowym poziomie.

Obecnie, w sąsiedztwie prowadzi się intensywne wydobycie kruszywa na złożach Miodnica, Gryżyce, Nowogród Bobrzański-Zbiornik.

Wszystkie te zakłady funkcjonują tu od wielu lat i podczas ich działalności nie odnotowano negatywnych oddziaływań na otaczające środowisko przyrodnicze oraz panujące w tym rejonie stosunki wodne.

6.9. Zabytki i dobra materialne.

Teren opracowania znajduje się poza układami urbanistycznymi wsi Gorzupia i Gorzupia Dolna, w dalszym sąsiedztwie terenów zabudowy zagrodowej przysiółek Młyniska.

Obecnie w krajobrazie dominują otwarte przestrzenie terenów rolnych, a także lasy, w tym duży kompleks stanowiący obudowę biologiczną rzeki Bóbr.

Znaczącą rolę pod względem krajobrazowym pełni również rzeka Bóbr, a także powstałe po wydobywaniu kopaliny zbiorniki wodne.

Elementami antropogenicznymi są elementy infrastruktury technicznej (napowietrzna linia elektroenergetyczna), hałdy powstałe w skutek gromadzenia nadkładu ze złóż kruszywa naturalnego, zbiorniki wodne.

Znaczącą rolę w krajobrazie analizowanego terenu odgrywają okoliczne lasy, gdyż oprócz wartości produkcyjnych, są czynnikiem klimatotwórczym, pełnią rolę rekreacyjną, ochronną i podnoszą walory estetyczne analizowanego terenu.

W obrębie terenu objętego planem występują nieliczne obiekty kubaturowe na północy obszaru, na granicy z gminą Nowogród Bobrzański dwa współczesne budynki mieszkalne z towarzyszącymi obiektami gospodarczymi, tworzące siedlisko.

Natomiast w sąsiedztwie terenu objętego planem (poza obszarem opracowania planu) występuje zabudowa zagrodowa z pocz. XXw. oraz współczesne budynki mieszkalne, a także zabudowa przemysłowa i obiekty towarzyszące, związane z elektrownią wodną.

W obszarze objętym planem miejscowym nie występują obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Zgodnie z Gminną Ewidencją Zabytków dla gminy Żagań oraz w materiałach archiwalnych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dotyczących analizowanego terenu, wykazano następujące stanowiska archeologiczne (wykazane na rysunku prognozy):

OBSZAR I NR STANOWISKA	FUNKCJA	CHRONOLOGIA, KULTURA
Gorzupia Dolna AZP 66-12/35	osada osada punkt osadniczy śląd osadniczy	Lt WŚ pradzieje PŚ k. pomorska
Gorzupia Dolna AZP 66-12/34	śląd osadniczy osada śląd osadniczy śląd osadniczy	EK OWR Ha pradzieje k. łużycka
Gorzupia Dolna AZP 66-12/33	osada punkt osadniczy osada punkt osadniczy	Lt Lt OWR pradzieje k. pomorska k. pomorska
Gorzupia Dolna AZP 66-12/48	śląd osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy śląd osadniczy	EK ŚEB/PEB pradzieje PŚ k. łużycka
Gorzupia Dolna AZP 66-12/32	osada osada osada punkt osadniczy śląd osadniczy	Lt OWR WŚ Ha/Lt PŚ k. pomorska k. pomorska ?
Gorzupia Dolna AZP 66-12/49 - zlokalizowane na obszarze wyłączonym z opracowania planu miejscowego	śląd osadniczy punkt osadniczy	pradzieje PŚ/NŻ

Gorzupia Dolna AZP 66-12/46	osada	PŚ
Gorzupia AZP 66-12/65	cmentarzysko punkt osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy śląd osadniczy	OWR Ha OWR pradzieje PŚ k. łrzycka

W związku z prowadzonymi na tym obszarze pracami wydobywczymi należy przyjąć, że stanowiska muszą zostać przebadane.

Realizacja ustaleń projektu planu nie będzie miała wpływu na inne elementy środowiska kulturowego gminy. Nie przewiduje się wystąpienia negatywnych oddziaływań na dobra materialne.

6.10. Ludzie.

Na załączniku graficznym naniesiono występujące obszary szczególnego zagrożenia powodzią Q1% i Q10% oraz wał przeciwpowodziowy. Na tych obszarach i na obszarze pomiędzy wałem przeciwpowodziowym a brzegiem rzeki obowiązują zakazy, o których mowa w przepisach ustawy Prawo wodne.

Planowane wydobywanie kopaliny będzie procesem krótkotrwałym, a poziom zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska ograniczy się do hałasu wytworzonego przy użytkowaniu taśmociągów transportujących kruszywo oraz funkcjonowanie urządzeń wydobywczych.

Zgodnie z przepisami o ochronie środowiska ochroną przed hałasem należało objąć tereny oznaczone symbolem U i MR, na których przewidziano realizację zabudowy. Stanowią one niewielki fragment terenu objętego planem.

Przy wydobywaniu kopaliny istnieje zagrożenie utonięcia osób w zbiorniku wodnych. W związku z tym należy zabezpieczyć sprzęt i obsługę urządzeń pływających w niezbędne środki bezpieczeństwa (kamizelki i koła ratunkowe, tablice ostrzegawcze informujące o zakazie kąpieli i możliwości utonięcia).

Przy wydobywaniu kopaliny przy zastosowaniu maszyn i urządzeń z napędem elektrycznym i spalinowym, nie można wykluczyć zagrożenia pożarowego. Jednak jest ono znikome.

Projektowane zainwestowanie musi uwzględniać przepisy obowiązującego prawa w zakresie oddziaływania inwestycji na środowisko, w tym zdrowie ludzi. Wobec powyższego, rozwiązania przyjęte w projekcie planu muszą spełniać warunki w zakresie ochrony środowiska i możliwości przebywania w nim ludzi bez narażania na negatywne znaczące oddziaływanie przedsięwzięć.

W projekcie planu wyznaczono pasy ochronne w złożach kruszywa naturalnego:

- od terenów o symbolu ZL – lasy i od lasów położonych poza obszarem planu przy jego granicy – 15m,
- od terenów o symbolu WS1 – rzeka Bóbr – 50m,
- od napowietrznej linii elektroenergetycznej SN – 10m,
- od dróg publicznych o symbolach KD-D, KD-L oraz dróg publicznych położonych poza obszarem planu przy jego granicy – 10m,

na których obowiązują zasady gospodarowania określone w przepisach odrębnych i w ustaleniach uchwały, z dopuszczeniem zmiany szerokości tych pasów, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ze względu na znaczne odległości od siedzib ludzkich nie przewiduje się negatywnego wpływu złoża i jego eksploatacji na zdrowie ludzi. Nie znajdą okoliczności mogące mieć wpływ na zdrowie i życie ludzi.

Teren objęty planem położony jest poza granicami GZWP.

7. OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE

Jedną z form ochrony przyrody są obszary chronionego krajobrazu, które obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów. Służą rekreacji we wszystkich jej formach.

Działalność gospodarcza na tych terenach podlega pewnym ograniczeniom, polegającym m.in. na zakazie lokowania obiektów uciążliwych dla środowiska i stosowania niszczących form użytkowania przyrody.

Obszar chronionego krajobrazu jest przestrzennie wydzieloną jednostką o określonych granicach na mapie województwa, poddaną ochronie ze względu na mało zniekształcone środowisko przyrodnicze zachowujące zdolność równowagi biologicznej.

Zachodnia część przedmiotowego terenu znajduje się Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolina Bobru, ustanowionego 10 października 2016r. Uchwałą Nr XXIV/321/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego.

Zgodnie z zapisem uchwały, celem środowiskowym dla tego obszaru jest czynna ochrona ekosystemów, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej i polega ona na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych doliny rzeki Bóbr. OChK urozmaica rzeźba terenu, w szczególności malownicza dolina rzeki Bóbr. Dolina rzeki pełni również funkcję korytarza ekologicznego.

Na terenie Obszaru zakazuje się:

1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;

3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

5) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 5, nie obowiązuje w granicach administracyjnych gminy Żagań.

Działalność kopalni nie narusza przywołaanych w uchwale zakazów, a szczególnie nie niszczy się nor i legowisk i innych schronień występującej fauny. Realizacja przedsięwzięcia nie narusza przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Planowana dalsza eksploatacja w rejonie obecnego obszaru górniczego Pole Gorzupia Dolna obszar „N” (działki 22/14 i 22/11) a także powiększenie późniejsze jego granic o terenu północne i zachodnie (zgodnie z projektem Planu) nie będzie wiązała się z ingerencją w morfologie naturalnych cieków i zbiorników wodnych. W wyniku wydobywania kruszywa ze złoża powstanie zawodnione wyrobisko/zawodnione wyrobiska, odsłonięty zostanie poziom wodonośny i nastąpi bezpośredni dostęp do wód podziemnych, zalegających w złożu. Eksploatacja odbywać się będzie bez obniżania naturalnego zwierciadła poziomu wód gruntowych. W związku z tym stosunki wodne tj. dynamika i reżim przepływu wód podziemnych nie zostaną naruszone. Eksploatacja z uwagi na nie prowadzenie odwadniania ani odprowadzania wód z wyrobiska nie spowoduje zmiany stosunków wodnych, obniżenia zwierciadła wód podziemnych, pomniejszenia ich zasobów oraz zmiany reżimu wodnego na sąsiadujących terenach. Powstałe w wyniku eksploatacji zawodnione wyrobiska po rekultywacji stanowiąc będą zbiorniki wodne, który służyć będą takim celom jak: ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych czy racjonalna gospodarka wodna lub rybacka.

Nie nastąpi likwidowanie naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych, a nawet utworzą się nowe zbiorniki wodne umożliwiające rozwój życia biologicznego w tym rejonie. Po okresie eksploatacji złoża i rekultywacji terenu powstaną zbiorniki wodne, które zwiększą bioróżnorodność obszaru. Ocena wpływu planowanej eksploatacji złoża dowodzi, iż z uwagi na zakres wydobywania oraz budowę geomorfologiczną oraz hydrologię tego terenu, nie dojdzie do zmian stosunków wodnych, ani nie zostanie zakłócona gospodarka hydrologiczna rejonu kopalni. W związku z eksploatacją złoża nie nastąpi degradacja wód podziemnych i powierzchniowych spowodowana jakimikolwiek zanieczyszczeniami, ani nie nastąpi pogorszenie stanu biologicznego, chemicznego wód powierzchniowych. Inwestycja nie wpłynie na nie osiągnięcie celów środowiskowych.

Prowadzenie wydobywania surowca na obszarze obecnego obszaru górniczego Pole Gorzupia Dolna obszar „N” (działki 22/14 i 22/11), zlokalizowanego na terenie obszaru chronionego krajobrazu Dolina Bobru, jest ponadto zgodne z wydaną koncesją na wydobywanie kruszywa z tego rejonu oraz zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań.

Tereny wzdłuż rzeki Bóbr położone są w zasięgu obszaru Natura 2000 PLH080068 Dolina Dolnego Bobru.

Ukształtowanie terenu całego obszaru jest typowe dla średniej wielkości rzek nizinnych ze stosunkowo głęboko wciętym korytem Bobru oraz różnej szerokości płaskimi terasami zalewowymi rozciągającymi się na obu jego brzegach. Przebieg rzeki ma charakter naturalny z meandrami i starorzeczami. Krajobraz obszaru wyznacza z jednej strony sama rzeka o malowniczym meandrującym przebiegu, a z drugiej strony - towarzyszący jej płaski obszar terasy zalewowej w międzywalu. Brzegom rzeki towarzyszy zwykle pas nadrzecznych zarośli wierzbowych oraz pozostałości łągów wierzbowych. Terasa zalewowa stanowi mozaikę łąk i wkraczających na nie w wyniku sukcesji wtórnej zarośli krzewiastych i niewielkich zadrzewień, a także pól uprawnych, małych lub średniej wielkości lasów łągowych i grądowych oraz rozproszonych zbiorników wodnych. Dolina rzeki pomiędzy ośrodkami miejskimi (Żaganiem i Nowogrodem Bobrzańskim) jest słabo zurbanizowana, a krajobraz znacznie przekształcony w wyniku stale postępującemu wydobywaniu kruszywa przez wiele podmiotów gospodarczych.

W typach pokrycia terenu współdominują tereny otwarte (pola, łąki i towarzyszące im zarośla krzewiaste) oraz lasy liściaste. Brzegi koryta rzeki są zdominowane przez zarośla wierzb krzewiastych, bogato uzupełnione zadrzewieniami z wierzb drzewiastych. Wśród roślinności łąkowej przeważają intensywnie uprawiane łąki świeże z rzędu Arrhenatheretalia (klasa Molinio-Arrhenatheretea). Bliżej rzeki pojawiają się łąki z rzędu Molinietalia, zwykle ze związku Alopecurion pratensis. Wśród roślinności leśnej zdecydowanie współdominuje grąd środkowoeuropejski Galio sylvatici-Carpentum betuli (klasa Querco-Fagetea) oraz łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe Ficario-Ulmetum minoris (kl. Querco-Fagetea). Wśród zarośli i zadrzewień towarzyszących brzegom rzeki zdecydowanie dominuje zespół wiklin nadrzecznych Salicetum triandro-viminalis i zwykle wykształcony w formie szczątkowej w wąskim pasie nadrzeczny łąg wierzbowy Salicetum albo-fragilis (kl. Saliceta purpureae).

Obszar ma duże znaczenie dla zachowania ciągłości korytarza ekologicznego doliny rzeki wraz z występującymi tu licznymi biocenozami dobrze zachowanych łągowych lasów dębowo-wiązowo-jesionowych Ficario-Ulmetum minoris (ok. 7% powierzchni) i grodu środkowoeuropejskiego (4 % powierzchni). Łącznie stwierdzono tu 15 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Znajdują się tu także ważne stanowiska trzepli zielonej, jelonka rogacza, a także bobra europejskiego. Ostoja ma duże znaczenie dla ochrony ryby słodkowodnej kozy złotawej.

Ponadto, elementami podlegającymi ochronie prawnej są określone właściwymi przepisami gatunki chronionych roślin i zwierząt, których występowanie jest znacznie ograniczone ze względu na prowadzone na znacznym obszarze prace wydobywcze i polowe.

Obszarami objętymi ochroną są również udokumentowane złoża kruszywa naturalnego. Zasady racjonalnego gospodarowania zasobami określają przepisy ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz Prawo ochrony środowiska.

Inne formy ochrony przyrody nie występują.

8. PROGNOZA ZMIAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WYNIKAJĄCYCH Z PROJEKTOWANEGO PRZEZNACZENIA TERENU.

Projekt planu miejscowego jest zgodny z ustaleniami przyjętego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Żagań.

Zgodnie z ustaleniami obowiązującego Studium zakłada się rozwój terenów gminy idący w kierunku wydobywania kruszywa naturalnego w obszarze doliny Bobru w ramach występujących, udokumentowanych złóż kruszywa.

Plan miejscowy sporządza się na wniosek przedsiębiorcy planującego wydobywanie kruszywa i późniejszą rekultywację terenów zgodnie z ustaleniami Studium – strefa rekreacji i turystyki oraz grunty rolne.

Ustalenia planu w sposób programowy wyznaczają obszary wydobywania kruszywa, zakładu przerobczego oraz późniejszych kierunków rekultywacji i docelowego zagospodarowania, z wykorzystaniem naturalnych warunków, uwzględniając panujące warunki fizjograficzne, z poszanowaniem środowiska przyrodniczego, a także zabezpieczają obsługę w systemy infrastruktury technicznej oraz drogi dojazdowe.

Przyjęte rozwiązania pozwolą na kompleksowe zagospodarowanie terenów z rozwiązaniami przyszłego zagospodarowania, uwzględniającego rekultywację terenu, stanowiąc będą także podstawę zrównoważonego rozwoju.

Ze względu na położenie w niedalekim sąsiedztwie miasta Żagania i Nowogrodu Bobrzańskiego obszary te będą mogły w przyszłości stanowić tereny rekreacyjne dla mieszkańców gmin i miast, zgodnie z ustaleniami Studium.

Przeznaczenie gruntów pod planowane inwestycje – eksploatacja złoża i późniejsza rekultywacja terenów pokopalnianych, muszą być rozpatrywane w aspektach, takich jak:

- **użytkowanie terenu i gleby**

Realizacja ustaleń planu będzie oznaczać zmiany w krajobrazie terenów rolnych. W trakcie prac ziemnych nastąpi zerwanie oraz przemieszczenie warstw glebowych odkrywkowych. Zostanie zdjęty nadkład, który następnie zostanie wykorzystany do rekultywacji terenów zalądowionych. Czasowo wyłączona z produkcji rolnej zostanie część gruntów ornych. Chwilowemu przekształceniu ulegnie istniejąca przestrzeń rolnicza tj. kopalnia odkrywkowa, a następnie zbiorniki wodne. Przewiduje się rekultywację w kierunku rolnym lub leśnym. Zgodnie z wymogami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, wyłączenie czasowe gruntów klasy III (6,4661 ha) z produkcji rolnej wymaga uzyskania zgody na – w tym przypadku na czasowe - przeznaczenie gruntów na inne cele na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Złóża (obecnie eksploatowane oraz przewidziane do eksploatacji) są udostępniane robotami odkrywkowymi. Roboty takie polegają na usunięciu zalegającego nad złożem nadkładu, który jest składowany na tymczasowych zwałowiskach zewnętrznych, lokalizowanych w obrębie obszaru górniczego.

Nadkład będzie na bieżąco wykorzystywany przy pracach rekultywacyjnych do kształtowania ostatecznej rzeźby terenu i linii brzegowej zbiorników poeksploatacyjnych.

Składowanie pulpy pochodzącej z procesów przerobczych oraz niezbywalnej frakcji piaszczystej realizowane jest na stałych składowiskach wewnętrznych, lokalizowanych w obrębie wyeksploatowanych fragmentów wyrobiska.

- **rzeźba terenu**

W trakcie wydobywania kopaliny powstaną nowe wyrobiska, w przewadze zawodnione. Ostateczna rzeźba terenu zostanie osiągnięta po zakończeniu wydobywania i rekultywacji terenów pokopalnianych; zasadniczo nie przewiduje się obniżenia głównego poziomu terenu, w tym lustra wody istniejących i nowopowstałych zbiorników wodnych;

W zakresie zagrożeń osuwiskowych nie wystąpią zagrożenia osuwiskowe dla skarp i zboczy, jednakże pod warunkiem przestrzegania odpowiedniego kąta nachylenia skarp i zboczy. Nie można jednak jednoznacznie wykluczyć potencjalnego zagrożenia stateczności ścian wyrobiska na skutek czynników niezależnych od ruchu zakładu, takich jak czynniki atmosferyczne czy sytuacje losowe.

Jednakże, podczas dotychczasowej działalności tego i innych zakładów nie odnotowano takich zdarzeń.

- **świat przyrody i bioróżnorodności**

Planowane zmiany użytkowania terenów polegać będą na likwidacji obszarów upraw polowych oraz łąkowych oraz na objęciu tych terenów eksploatacją. Należy podkreślić, że uruchamianie terenów przewidzianych pod wydobywanie, a także powiększanie wyrobisk zawodzonych, odbywa się stopniowo. Na potrzeby eksploatacji w danym roku wyłączanych jest średnio około 2-4 ha gruntów. Rekultywacja terenu po wydobywaniu prowadzona jest równoległe za wydobywaniem, zgłaszana jest do odbioru przez Starostwo w celu uzyskania decyzji uznającej rekultywację za zakończoną, po zrehabilitowaniu większej zwartej części.

W przyszłości na zwałowiskach pojawiać się będą formacje roślin pionierskich. Planowane zagospodarowanie nie koliduje jednak z cennymi przyrodniczo siedliskami dolin rzecznych i lasów. Po zakończeniu wydobywania złóż i zamknięciu kopalni nastąpi rekultywacja terenu, która będzie prowadzona sukcesywnie, w trakcie trwania prac eksploatacyjnych.

Rekultywacja umożliwi przywrócenie walorów przyrodniczych i użytkowych. Kierunek rekultywacji jest określany w dokumentach odrębnych. Dla obecnie funkcjonującego na tym terenie zakładu górniczego Gorzupia Dolna ustalono wodno-rolny kierunek rekultywacji.

Za niekorzystną uznaje się możliwość wprowadzenia zagospodarowania w strefie ekotonowej pomiędzy lasami a terenami przeznaczonymi do zainwestowania. Uznaje się, że strefa przejściowa

między różnymi środowiskami charakteryzuje się szczególnym bogactwem przyrodniczym, nie dotyczy to jednak terenów pól uprawnych monokultur rolniczych.

Uznaje się, że przewidziane w projekcie planu zagospodarowanie nie będzie miało wpływu na powiązania przyrodnicze pomiędzy poszczególnymi obszarami sieci obszarów Natura 2000. Korytarze ekologiczne, zapewniające przemieszczanie się gatunków, które przebiegają dolinami rzek i terenami lasów zachowują ciągłość, a tym samym swoją funkcję. Ponadto, plan pozostawia w dotychczasowym użytkowaniu tereny leśne, występujące w obszarze opracowania.

- **krajobraz naturalny**

W krajobrazie pojawią się nowe zbiorniki wodne w miejscu pól uprawnych, łąk i nieużytków. Jednak, mając na uwadze, że po rekultywacji teren pozostanie niezurbanizowany lub jego stopień zurbanizowania będzie niewielki, to nadal będzie elementem krajobrazu naturalnego, pomimo jego przekształcenia;

- **atmosfera i powietrze**

Nie przewiduje się nowych, dodatkowych źródeł hałasu. Nastąpi jedynie przemieszczenie w nowe miejsca eksploatacji.

Realizacja ustaleń planu nie spowoduje powstanie nowych, czasowych, lokalnych źródeł hałasu (układ komunikacyjny, związany z pracą maszyn wydobywczych i taśmociągów), zanieczyszczenia atmosfery (lokalne źródła w postaci pyłu). Przewiduje się, że stopień oddziaływania tych czynników na otoczenie będzie niewielki, krótkotrwały i nie będzie przekraczał standardów wskazanych w przepisach prawa. Oddziaływanie z zakresu emisji hałasu uzależnione będzie od sposobu wydobycia złoża, zastosowanych technologii itp. Uciążliwości powinny zamykać się w granicach ustalonych terenów górniczych.

Wydobycie kopaliny będzie procesem krótkotrwałym, a poziom zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska ograniczy się do hałasu wytworzonego przy użytkowaniu taśmociągów transportujących kruszywo oraz funkcjonowanie urządzeń wydobywczych. Uciążliwości akustyczne eksploatacji złoża, która jest prowadzona w porze dziennej, nie spowoduje przekroczenia ustalonej wielkości poziomu hałasu na granicy z terenami zabudowy mieszkaniowej, siedliskowej.

Hałas wynikający z transportu kołowego pozostanie na dotychczasowym poziomie. Obecnie, w sąsiedztwie prowadzi się intensywne wydobycie kruszywa na złożach Miodnica, Gryżyce, Nowogród Bobrzański-Zbiornik.

Ponadto prawdopodobne mogą być emisje niezorganizowane z powierzchni terenu, m.in. z usypywanych hałd. Emisje te nie mają wpływu na tereny mieszkaniowe ze względu na znaczne odległości. Emisje niezorganizowane są ściśle związane z warunkami atmosferycznymi. Pylenie z powierzchni zwałowisk i wyrobisk nie będzie występować podczas opadów atmosferycznych i bezpośrednio po nich i jest ściśle związane z zastosowaną technologią. Zasięg emisji uzależniony będzie od kierunku i prędkości wiatru. Emisje towarzyszą również robotom wydobywczym oraz załadunkowi urobku. Skala emisji zależy będzie od miejsca załadunku oraz wielkości frakcji rozdrobnionych cząstek towarzyszących kopalinom. Efektywne zmniejszenie uciążliwości może zostać osiągnięte przy zastosowaniu mokrej technologii wydobycia i przeróbki kopaliny. Taki efekt jest już osiągnięty.

Zakończenie działalności kopalni i zrehabilitowanie terenu oznaczać będzie zaprzestanie emisji.

- **stosunki wodne**

Planowane zagospodarowanie nie narusza przebiegu cieków powierzchniowych. Nie przewiduje się zmian stosunków wodnych na obszarze zlewni rzek przepływających przez teren gminy, które mogą być spowodowane planowanym rozwojem. Potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych związane jest z możliwym przedostawaniem się do podłoża substancji ropopochodnych z silników maszyn wykorzystywanych do wydobycia złoża oraz ciężarówek transportujących kruszywo. Taka sytuacja może zaistnieć w przypadku nieprawidłowej eksploatacji urządzeń i pojazdów pracujących na terenie kopalni oraz w przypadku wystąpienia awarii. Ograniczenie ryzyka wystąpienia zanieczyszczeń możliwe jest przy wykorzystaniu napędów elektrycznych do zasilania maszyn i urządzeń. Zaznacza się, że wody podziemne występujące na terenie odkrywki nie należą do warstw eksploatowanych w celu zaopatrzenia ludności w wodę pitną, dlatego też ewentualne zanieczyszczenia nie będą stanowić zagrożenia dla ludzi. Potencjalne emisje nie będą wpływały na stan wód powierzchniowych na terenie gminy.

W wyniku eksploatacji kruszywa, w miarę jej postępu, nastąpi samoczynne wypełnienie wyrobiska wodą, wyrobisko zostanie zawodnione, będzie to proces przebiegający latami. Podczas eksploatacji kruszywa (zgodnie z informacjami Inwestora) nie będą prowadzone roboty odwodnieniowe.

Zbiorniki retencyjne zwiększają naturalną retencję w środowisku. Pozwalają na zatrzymywanie wód w zlewni rzeki, korzystnie wpływając na gospodarkę wodną w dolinie i zlewni, przyczyniając się do podniesienia zwierciadła wody gruntowej i wody przepływającej w rzece Bóbr. Przyczyniają się do lepszego wykorzystania opadów atmosferycznych, ograniczają spływy powierzchniowe i poprawiają warunki retencji gruntowej.

Mając na uwadze powyższe oraz fakt, że rzędne omawianego terenu (uaktualnione w 2018r. pomiarami geodezyjnymi na potrzeby sporządzenia planu ruchu kopalni) wynoszą od ok. 81,0m n.p.m. do ok. 84,0m n.p.m., a przy linii brzegowej rzeki Bóbr – ok. 72,9 m n.p.m. nie przewiduje się więc wahań poziomów wód gruntowych związanych z wydobywaniem kruszywa, szczególnie w Obszarze Chronionego Krajobrazu.

Należy zaznaczyć, że dane zawarte w ogólnie dostępnym systemie informacji przestrzennej nie odzwierciedlają faktycznego stanu, a nawet znacznie się od niego różnią. Dotyczy to zarówno mapy hydrograficznej, której skala (1:50 000) nie pozwala na prawidłowe odwzorowanie jak również danych zawartych w serwisach geoportalu krajowego.

Każde zatrzymanie wody na terenach nizinnych, nawet jeśli są to zbiorniki wodne odparowujące wodę, powoduje uzupełnienie wód gruntowych oraz większą wilgotność powietrza, co ma duże znaczenie w monokulturach sosnowych, dominujących na terenach sąsiadujących z analizowanym obszarem.

Ponadto, zniwelowane zostanie ryzyko wystąpienia zagrożenia powodziowego, ponieważ wody naturalnie wypełniają zbiorniki przy wahaniami poziomu wód gruntowych oraz poziomu wody w rzece Bóbr.

Poprzez gromadzenie wód w projektowanych zbiornikach ograniczony zostaje szybki spływ słodkich wód do Morza Bałtyckiego. Jest to znaczący element ochrony wód tego morza.

Dodatkowo należy podkreślić, że na stosunki wodne na rzece Bóbr ostatecznie nie wpływa w tak znacznym stopniu wydobywanie kopalni i pokopalniane zbiorniki wodne, jak zlokalizowane na rzece Bóbr elektrownie wodne (w tym elektrownia wodna Gorzupia, zlokalizowana na południe od obszaru objętego planem miejscowym). Elektrownie znacznie degradują dno rzeki, powodując wypłukiwanie i pogłębianie rzeki. Wykazały to pomiary geodezyjne.

- **klimat**

Przyszłe zagospodarowanie nie powinno wpłynąć modyfikująco na klimat lokalny. Niewielkie modyfikacje topoklimatu mogą występować miejscowo w wyrobiskach, gdzie możliwe będą inwersje temperatur. Słabo przewietrzane zagłębienia mogą stanowić miejsca stagnacji powietrza. Zmiany topoklimatu, jakie nastąpią po zamknięciu kopalni, zależą od kierunku rekultywacji. Przyjęty kierunek wodny będzie najprawdopodobniej najkorzystniejszy ze względu na powiększanie się zasobów wodnych w obszarze stepowiejącego województwa lubuskiego, ograniczy też bezpośredni odpływ wód z jego terenu.

- **możliwe znaczące oddziaływanie na środowisko projektowanych inwestycji**

Planowane zagospodarowanie, w szczególności związane z obecnym i przyszłym wydobywaniem kruszywa metodą odkrywkową, nie wpłynie niekorzystnie na stan środowiska, ponieważ działalność ta nie wiąże się z emisją szkodliwych dla środowiska czynników.

W końcowym etapie eksploatacji złóż powstaną wyrobiska w postaci zbiorników wodnych, a pozostałe tereny wyrobiska zostaną załadowane piaskami niezbywalnymi i nadkładem.

Stan ten nie będzie miał wpływu na środowisko wodne rejonu, na użytkowy poziom wodonośny oraz zanieczyszczenie wód podziemnych.

Kruszywo naturalne nie zawiera właściwości toksycznych, stąd nie zachodzi możliwość zanieczyszczeniem środowiska naturalnego.

Analiza wykazała, że obszar objęty planem obejmuje powierzchnię ok. 174,7998 ha, z czego ok. 120 ha przewidziane jest do dalszego wydobywania kopaliny.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, a w szczególności z §2 ust. 1 pkt 27 lit. a i §3 ust. 1 pkt 40 lit. a tiret drugie i trzecie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 września 2019r. w sprawie określenia przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019r. poz. 1839) inwestycja wydobywania kopaliny metodą odkrywkową na tym obszarze należy do

przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko i wymagać będzie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia.

Omawiany teren położony jest w obszarze OCHK Dolina Bobru. W obszarze tym wprowadzono zakaz realizacji takich przedsięwzięć. Należy jednak odnotować, że derogację dla zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zawiera art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym zakaz ten nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu.

Praca zakładu górniczego oznacza możliwość pojawienia się negatywnych oddziaływań na środowisko. Z pewnym prawdopodobieństwem można przyjąć, że wystąpią niezorganizowane emisje pyłów do atmosfery oraz emisje hałasu związane z transportem kopaliny poza teren kopalni. Będzie to uzależnione od sposobu wydobywania złoża, zastosowanych technologii itp.

Od roku 1997 zaobserwowano, że nowo powstające, po wydobywaniu kopaliny, zbiorniki wodne w znacznym stopniu ograniczają możliwość wystąpienia zagrożenia powodziowego szczególnie na odcinku rzeki Bóbr Żagań - Nowogród Bobrzański oraz eliminują podtopienia na obszarach zurbanizowanych, co w przypadku obszarów miejskich i wiejskich zurbanizowanych jest kwestią zasadniczą, a także stabilizują poziom wód gruntowych.

W obszarze nie sporządzano innych prognoz oddziaływania na środowisko.

9. ZALECENIA I ROZWIĄZANIA MINIMALIZUJĄCE SKUTKI ZMIAN I ZAGROŻEŃ W ŚRODOWISKU PRZYRODNICZYM, ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE:

Należy przyjąć, że wykazanie udokumentowanych złóż kopaliny będzie się wiązać z ich późniejszym wydobywaniem. Działalność kopalni odkrywkowych jest przyczyną przekształceń rzeźby terenu i zmian w środowisku. Utworzenie kopalni oznacza okresową likwidację szaty roślinnej. Uciążliwości związane z wydobywaniem (hałas, emisja pyłów) nie powinny przekraczać granic terenu górniczego oraz obecnego poziomu. Działalność górnicza prowadzona zgodnie z udzielonymi koncesjami na wydobywanie złoża nie stoi w sprzeczności z przepisami ochrony środowiska. Rekultywacja prowadzona jest sukcesywnie i na bieżąco, nie czeka się do zakończenia działalności górniczej na całym terenie. Wartości przyrodnicze i użytkowe zdegradowanym obszarom przywracane są sukcesywnie.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko zawiera rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Dla kopalni odkrywkowych wyznacza się tereny górnicze, w których powinny zamykać się wszelkie negatywne oddziaływania na środowisko.

Zakres ochrony przed ujemnymi skutkami oddziaływania eksploatacji na środowisko obejmuje:

- zabezpieczenie powierzchni skarp i zboczy stałych wyrobiska przed ich deformacją erozją. Zabezpieczenie to polega na nadawaniu odpowiedniego nachylenia skarpom i zboczom wyrobiska;
- ochronę wyrobisk i terenów do nich przyległych przed wysypywaniem śmieci i innych odpadów niebezpiecznych oraz wylewaniem nieczystości, które mogłyby zanieczyścić środowisko,
- utrzymywanie w sprawności technicznej maszyn i urządzeń w celu niedopuszczenia do wycieków olejów, płynów, smarów, zanieczyszczających środowisko;
- tankowanie pojazdów samojezdnych w miejscach odpowiednio do tego przystosowanych, zabezpieczonym przed przedostaniem się rozlanego paliwa do gruntu.

Eksploatacja górnicza powinna być zaprojektowana tak, aby maksymalnie wykorzystać zasoby przemysłowe złoża w granicach objętych koncesją z uwzględnieniem pasów ochronnych.

Maksymalny zakres eksploatacji i usuwania nadkładu powinien opierać się o granice obszaru górniczego i granice udokumentowanych złóż oraz nie przekraczanie ustalonych pasów ochronnych.

W chwili obecnej jedynie złożo „Nowogród Bobrzański – Zbiornik – Pole Gorzupia Dolna” posiada ustanowione obszary górnicze, zgodnie z Projektem zagospodarowania złoża oraz Planem ruchu zakładu górniczego.

W celu niedopuszczenia do procesów erozyjnych, powodujących niestabilność koryta rzeki i w konsekwencji jego uszkodzenie, a ewentualnie nawet zmiany przebiegu jej trasy przewiduje się wyznaczenie pasa ochronnego o szerokości 50m od koryta. Z kolei przed przystąpieniem do wydobycia należałoby dokładnie przeanalizować planowane działania pod kątem bezpieczeństwa dla tego obszaru, gdyż w trakcie zalewania wodami powodziowymi obszarów doliny na prawym i lewym brzegu, może dojść do wzmożonych procesów erozyjnych, powodujących degradację oraz rozmywanie pasa ochronnego i brzegów rzeki.

Na uwadze należy również mieć możliwość zmiany warunków przepływu wód powodziowych, wpływ na częstość, głębokość i szerokość zalewu, mogące skutkować ewentualnym zwiększeniem zagrożenia powodziowego terenów usytuowanych w dolinie rzeki wzdłuż odcinka przepływającego poniżej obszaru planowanego do eksploatacji kruszywa.

Rekultywacja przekształconych poprzez działalność górniczą gruntów musi odbywać się w sposób bezpośredni, zaraz po wyeksploatowaniu złoża i dokonaniu obmiarów geodezyjnych.

Kierunkiem rekultywacji na terenie objętym planem może być kierunek wodno-rolny, leśny lub turystyczno-rekreacyjny.

Rekultywacja powinna polegać na przywróceniu użyteczności gruntów poprzez wypełnienie wyrobisk, nadanie odpowiednich kątów skarp i zboczy, rozplantowaniu zwałowanej warstwy humusu, lecz nie będzie wystarczającej ilości mas ziemnych, aby całkowicie zasypać wyrobiska.

Dla terenów poeksploatacyjnych zakładu górniczego Gorzupia Dolna, Starosta Powiatu Żagańskiego ustalił wodno-rolny kierunek rekultywacji.

Dotychczas uzyskano następujące decyzje Starosty Powiatu Żagańskiego (dotyczące gruntów objętych sporządzanym planem miejscowym):

- decyzja z dnia 25.01.2012r., znak G-II.6122.05.2011, dotycząca uznania za zakończoną rekultywację w kierunku wodno-rolnym części działek nr ewid.: 21/1, 20/2, 22/5, 22/7 – obręb Gorzupia Dolna, o łącznej powierzchni 10,92ha;
- decyzja z dnia 21.12.2015r., znak G.6122.4.2015, dotycząca uznania za zakończoną rekultywację działki 20/4 obręb Gorzupia Dolna o pow. 1,81 ha w kierunku rolno-wodnym;
- decyzja z dnia 21.01.2019r., znak G.6122.16.2018, dotycząca uznania za zakończoną rekultywację działki 22/8 obręb Gorzupia Dolna o pow. 0,65 ha (poza obszarem sporządzanego mpzp) i części działki 22/9 obręb Gorzupia Dolna o pow. 5,69 ha w kierunku rolno-wodnym;
- decyzja z dnia 09.04.2020r., znak G.6122.11.2019, dotycząca uznania za zakończoną rekultywację części działki 22/9 obręb Gorzupia Dolna o pow. 8,86 ha w kierunku rolno-wodnym.

Łącznie uzyskano decyzje dotyczące uznania rekultywacji za zakończoną dla gruntów o powierzchni 25,47 ha gruntów pozostających w obszarze opracowania planu miejscowego.

Przewidziane w planie zagospodarowanie nie wpłynie negatywnie na cenne przyrodniczo lasy oraz na rzekę Bóbr, objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000. Tereny te stanowią ostoję bytowania gatunków chronionych. Plan nie przewiduje zmiany przeznaczenia terenów leśnych, ze względu na ich objęcie kategorią ochronności (laso- i glebochronne). Nie wpłynie to zatem na przerwanie ciągłości ekosystemu. Powstanie nowych zbiorników wodnych, po zakończonej rekultywacji, będzie stanowić uzupełnienie struktury przyrodniczej obszaru oraz przyszłe miejsca bytowania roślin i zwierząt, typowych dla środowiska wodnego.

Ponadto, dla wałów przeciwpowodziowych, w planie ustala się zasady zagospodarowania oraz ograniczenia w zagospodarowaniu, w tym dla terenów w sąsiedztwie stopy wału, zgodnie z przepisami art. 176-181 ustawy Prawo wodne. Działania te mają na celu położenie szczególnego nacisku na ochronę wałów (w tym ich odtworzenie) jako elementu zapewniającego właściwą ochronę ludności i mienia przed powodzią.

W projekcie planu ustala się konieczność odprowadzenia ścieków do systemu kanalizacji sanitarnej. Ze względu na położenie przedmiotowego terenu w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Bóbr, na terenach szczególnego zagrożenia powodzią oraz na obszarach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody, szczególną ochroną przed negatywnym oddziaływaniem wprowadzania ścieków obejmuje się środowisko gruntowo-wodne.

Jako rozwiązanie alternatywne, do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej, zastosowano odprowadzenie ścieków do zbiorników bezodpływowych, zgodnie z przepisami odrębnymi oraz tam gdzie to jest niemożliwe lub nieuzasadnione ekonomicznie – w oparciu o urządzenia i obiekty tymczasowe przenośne, pod warunkiem zachowania ich szczelności.

Pozostałe przyjęte w projekcie planu rozwiązania, pozwalające zminimalizować lub ograniczyć niekorzystne oddziaływania, uznaje się za wystarczające. Nie przedstawia się zatem dodatkowych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Ustalenia projektu planu są wynikiem kompromisu pomiędzy wymogami ochrony środowiska, zdrowia i życia człowieka, a koniecznością rozwoju społeczno-gospodarczego gminy i kraju. Zaprezentowane rozwiązania są zgodne z ustawodawstwem odrębnym, dokumentami planistycznymi obowiązującymi na terenie gminy i wykorzystują instrumenty planistyczne służące zrównoważonemu rozwojowi terenów gminy.

Należy nadmienić, że tereny zlokalizowane w dolinie Bobru, były objęte rządowym programem budowy zbiorników retencyjnych. Obszary te już w latach 70-tych XXw. były planowane pod realizację systemów zbiorników retencyjnych i były ujęte w systemie retencji RZGW dla dawnego województwa zielonogórskiego. Na przedmiotowym obszarze planowano realizację znacznego zbiornika wodnego „Żagań – Nowogród Bobrzański”, który był wprowadzony do strategicznych dokumentów gminnych i wojewódzkich.

Ponadto, przy realizacji inwestycji zgodnie z przepisami, nie wystąpią zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

Złoża kopalin, występujące w obszarze objętym planem, podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących, zgodnie z art. 125 i 126 ustawy Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2020r. poz. 1219 z późn. zm).

Eksploatację złoża kopaliny prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny.

Złoża kopalin posiadają ściśle określoną lokalizację w przestrzeni i warunkiem możliwości ich wykorzystania jest zapewnienie trwałości dostępu do złóż. Nie ma zatem możliwości zmiany położenia złoża. Ponadto, istotne jest spojrzenie na złożo jako unikatowy, nieodnawialny składnik środowiska przyrodniczego, którego eksploatacja jest niezbędna dla spełnienia wymagań zrównoważonego rozwoju, rozumianego jako sposób godzenia sprzecznych interesów ochrony środowiska i potrzeb życiowych społeczeństwa.

Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

Planowane w niniejszym Planie wydobywanie jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, w tym z Uchwałą Nr XXIV/321/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 października 2016r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu o nazwie „Dolina Bobru”

Było one również zgodne ze wcześniejszymi przepisami obowiązującymi na terenie OChK „Dolina Bobru” w tym z:

1. Uchwałą nr XVII/157/11 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 grudnia 2011r., zmieniającej rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, wg której znaczna część gruntów objętych niniejszym Projektem MPZP zwolniona była z zakazu wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu.
2. Uchwałą Nr XLV/534/14 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 24 lutego 2014r., zmieniającej rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, w obszarze chronionego krajobrazu "25 - Dolina Bobru", wg której w granicach administracyjnych gminy Żagań oraz na powierzchni działek o numerach ewidencyjnych: 66/2, 66/3, 1843/2 - obręb Nowogród Bobrzański, gmina Nowogród Bobrzański, zniesiono zakaz ustanowiony w § 4 ust. 1 pkt 3 wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu.

W obecnych przepisach ustanawiających OChK „Dolina Bobru” brak jest zakazu „wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu”, a tym samym planowane w projekcie MPZP działania nie naruszają ustanowionych dla tego obszaru zakazów:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 5) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakaz, o którym mowa w pkt 5, nie obowiązuje w granicach administracyjnych gminy Żagań.

WPŁYW RETENCJI WODNEJ NA PRZECIWDZIAŁANIE NIEDOBOROWI WODY

Na podstawie ministerialnego opracowania pt. „Założenia do programu Przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” (sierpień 2019r.) stwierdzono, że w ostatnich latach deficyt wody i związane z nim zjawisko suszy nasiliły się. Wynika to zarówno z nasilającej się antropopresji, jak i zmian klimatu. Powszechny proces urbanizacji i towarzyszące mu uszczelnianie powierzchni biologicznie czynnych w obszarze zlewni przyczynią się do niekorzystnej zmiany bilansu zasobów wodnych.

Podczas ostatnich suszy obserwowane były okresowe deficyty wody skutkujące przede wszystkim niedoborem wody w uprawach rolnych i głębokimi niżówkami w rzekach, ograniczającymi pobór wody na cele energetyczne. Nie tylko problem suszy ulega nasileniu. W okresie ostatnich 30 lat w Polsce wystąpiły dwie katastrofalne powodzie – w 1997r. i 2010r. Doświadczenia zebrane podczas tych wydarzeń potwierdziły, że zbiorniki retencyjne mogą być jednym z narzędzi w walce z powodzią.

Skutki powodzi i susz można zmniejszyć przez zwiększenie pojemności retencyjnej zlewni rzek, co będzie miało również pozytywny wpływ na stan gleb oraz ekosystemów wodnych i od wód zależnych.

Aktualne wyniki badań wskazują, że zmiany klimatu negatywnie wpłyną na dostępność wody, co z kolei rozpocznie proces pogłębiania się jej deficytu w całej Europie. Wzrost globalnej temperatury doprowadzi także do wzrostu intensywności i częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych. W związku ze zmianami klimatycznymi Polska doświadczy zmiany rocznego rozkładu opadów, skutkującej występowaniem dłuższych okresów bezdeszczowych, a także większą częstością występowania i większym natężeniem opadów nawalnych. W Polsce, podobnie jak w większości krajów europejskich, niższe opady w lecie i wzrost temperatur oraz parowania doprowadzą do częstszych i intensywniejszych letnich susz.

Zwiększenie potencjalnych warunków dla retencjonowania wód, czyli systemowej zdolności do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas w środowisku biotycznym i abiotycznym, jest optymalnym działaniem adaptacyjnym do skutków zmian klimatu. Stosowanie różnych form retencji, w tym naturalnej (realizowanej za pomocą środków mających na celu ochronę zasobów wodnych przez przywracanie lub utrzymanie naturalnych ekosystemów), w znacznym stopniu przyczyni się do zmniejszenia wrażliwości społeczeństwa, środowiska i gospodarki kraju na skutki zmian klimatu. Zapewnienie odpowiedniej ilości wody w warunkach dużej niepewności klimatycznej przez jej racjonalne wykorzystanie pozwoli zaspokoić potrzeby wodne wszystkich użytkowników.

Działania z zakresu retencji wodnej mają na celu zmniejszenie oraz spowolnienie odpływu ze zlewni. Na wielkość i prędkość odpływu wpływa wiele czynników: warunki hydrologiczno-meteorologiczne, zasilanie (opadem lub wodą z topniejącej pokrywy śnieżnej), warunki topograficzne i geologiczne, rodzaj i sposób uprawy gleby, pokrycie terenu roślinnością, zabudowa i zagospodarowanie terenu zlewni. W wyniku urbanizacji, postępującej zabudowy terenów nadrzecznych, eksploatacji kopalni oraz niewłaściwie prowadzonej gospodarki rolnej następuje zmiana stosunków wodnych w zlewni. Zwiększanie udziału powierzchni nieprzepuszczalnych w zlewni (przez zabudowę, rozwój infrastruktury drogowej itd.), powoduje wzrost i przyspieszenie spływu powierzchniowego, zmniejszenie parowania przez roślinność i powierzchnię gruntu oraz, w wyniku zmniejszonej infiltracji wód opadowych, obniżanie się poziomu wód gruntowych i ograniczanie odbudowy ich zasobów.

W związku z powyższym bardzo ważną rolę, nie tylko w zakresie zwiększania zasobów wodnych, odgrywa retencja wód powierzchniowych. Jest ona realizowana przez tak zwaną dużą retencję (zbiorniki o pojemności powyżej 5 mln m³), małą retencję (zbiorniki o pojemności poniżej 5 mln m³, w tym stawy hodowlane) oraz mikroretencję (zbiorniki o pojemności poniżej 0,1 mln m³ i o powierzchni do 1 ha, w tym oczka wodne, podpiętrzone cieki, w tym cieki podpiętrzone w wyniku działalności bobra europejskiego, urządzenia melioracji wodnych wykorzystane do gromadzenia wody). Zbiorniki retencyjne, poza główną funkcją, jaką jest magazynowanie wody, mogą podnosić także walory przyrodnicze i estetyczne krajobrazu. Duże zbiorniki wodne są ponadto wykorzystywane jako źródło wody dla ludności i gospodarki, w ochronie przeciwpowodziowej, turystyce i rekreacji oraz żegludze. Obiekty piętrzące wodę przy zbiornikach lub na ciekach wykorzystywane są do produkcji energii odnawialnej.

Stosowanie różnych form retencji pozwala na uzyskanie wieloaspektowych efektów, gdyż każdy ze sposobów gromadzenia wód pozwala na inny zakres jej wykorzystania. Duże zbiorniki retencyjne pełnią przede wszystkim funkcję przeciwpowodziową i służą zaopatrzeniu w wodę, natomiast główną rolą mikro- i małej retencji oraz retencji glebowej i krajobrazowej jest zatrzymanie wody w środowisku i spowolnienie jej odpływu ze zlewni.

Konieczność zwiększenia retencji wodnej jest niezaprzeczalna i została powszechnie uznana za niezbędną przez administrację rządową i samorządową, społeczność naukową oraz organizacje pozarządowe.

Głównym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW) jest wieloaspektowe określenie, a następnie wdrożenie działań, których realizacja zwiększy retencję wody i umożliwi zatrzymanie jej przez długi czas w środowisku, a następnie wykorzystanie jej w okresach zagrożenia deficytem. Program uwzględniać będzie wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę – mikro-, małą i dużą retencję – oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną. PPNW obejmie także retencję krajobrazową oraz glebową, a także retencję wód podziemnych będących w strefie aktywnej ich wymiany z wodami powierzchniowymi.

Osiągnięcie efektów będzie możliwe dzięki realizacji następujących działań:

- 1) renaturyzacja ekosystemów mokradłowych;
- 2) renaturyzacja rzek;
- 3) realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach leśnych;
- 4) zalesianie, zadrzewianie oraz przebudowa drzewostanów;
- 5) realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych;
- 6) promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową;
- 7) realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych;
- 8) realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających;
- 9) tworzenie i odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych;
- 10) realizacja obiektów retencjonujących wodę;
- 11) realizacja innych działań służących poprawie retencji wód przewidzianych w planach inwestycyjnych PGW Wody Polskie, Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym, aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarach dorzeczy, aktualizacji Programu Wodno-Ściekowego Kraju, Planie Przeciwdziałania Skutkom Suszy, planach utrzymania wód;
- 12) przekształcanie wybranych suchych zbiorników przeciwpowodziowych w zbiorniki retencyjne wielofunkcyjne;
- 13) rekultywacja wyrobisk pogórnicych w celu wykorzystania jako zbiorniki retencyjne;
- 14) realizacja Miejskich Planów Adaptacji oraz inne działania mające na celu zwiększenie retencji w miastach (m.in. błękitno-zielona infrastruktura, retencja wód opadowych i zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnej).

W projekcie planu przyjęto kierunek rekultywacji wodno-rolny, leśny lub turystyczno-rekreacyjny. Po analizie wszystkich aspektów – fizjograficznego, hydrogeologicznego, technologii wydobywania kopaliny (wystąpi niewystarczająca ilość mas ziemnych umożliwiających całkowite zasypianie wyrobisk pokopalnianych), zapisów studium oraz wskazanych powyżej argumentów dotyczących retencji wodnej,

przyjęto, że kierunek wodny, w tym wodny z wykorzystaniem rolniczym zbiorników, rekultywacji będzie najkorzystniejszy do realizacji, biorąc pod uwagę długofalowe efekty, skutki przyrodnicze oraz stabilizację poziomu wód gruntowych.

Na etapie przedłożenia do uzgodnień projektu planu i prognozy, PGW Wody Polskie nie wniosły żadnych uwag w zakresie negatywnego oddziaływania planowanego zagospodarowania na rzekę Bóbr i zaakceptowały przyjęte w projekcie planu rozwiązania, pod warunkiem uszczegółowienia zapisów dotyczących ochrony przeciwpowodziowej. Powyższe potwierdził w opinii pozytywnej Geolog Wojewódzki.

Realizacja inwestycji na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią może wiązać się z wymogiem uzyskania pozwolenia wodnoprawnego. W myśl art. 390 ustawy Prawo wodne pozwolenia wodnoprawne wymagane są na lokalizowanie na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obiektów budowlanych i przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z tym, że ewentualne zakazy czy ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenów nie są określone w przepisach ustawy Prawo wodne, aby obowiązywały na ww. obszarach muszą wynikać wprost z dokumentu planistycznego, jakim jest plan miejscowy.

Mając na uwadze powyższe, projekt planu miejscowego zakłada realizację zabudowy po zakończeniu wydobywania i wyłącznie poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Zagadnienie zostało uzgodnione przez właściwe organy – Dyrektor PGW Wody Polskie RZGW we Wrocławiu.

10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Mając na uwadze położenie terenu objętego opracowaniem i Gminy Żagań, projektowane zagospodarowanie przedmiotowego terenu nie przewiduje się transgranicznego oddziaływania na środowisko.

11. STRESZCZENIE

Głównym celem sporządzenia planu miejscowego jest określenie docelowej funkcji terenów, wynikającej z kierunku rekultywacji dla terenów występowania udokumentowanych złóż kruszywa naturalnego.

Analizowany obszar jest położony w rejonie zasobnym w złoża kruszywa naturalnego i należy przyjąć, że wykazanie udokumentowanych złóż kopalni będzie się wiązać z ich późniejszym lub już trwającym wydobywaniem.

Mając na uwadze zapisy projektu planu, należy przyjąć, że skutki realizacji przyjętych rozwiązań na środowisko przyrodnicze będą minimalizowane poprzez maksymalną ochronę jego istniejących walorów i nie pogarszania stanu środowiska, respektując lokalne uwarunkowania fizjograficzne oraz zasady realizacji ww. inwestycji, określone w przepisach odrębnych.

Działalność kopalni odkrywkowych jest przyczyną przekształceń rzeźby terenu i zmian w środowisku. Utworzenie kopalni oznacza likwidację pierwotnej, zastanej szaty roślinnej. Uciążliwości związane z wydobywaniem (hałas, emisja pyłów) nie powinny przekraczać granic terenu górniczego oraz obecnego poziomu. Działalność górnicza prowadzona zgodnie z udzielonymi koncesjami na wydobywanie złóż nie stoi w sprzeczności z przepisami ochrony środowiska. Rekultywacja prowadzona jest sukcesywnie i na bieżąco, nie czeka się do zakończenia działalności górniczej na całym terenie. Wartości przyrodnicze i użytkowe zdegradowanym obszarom przywracane są sukcesywnie.

Realizacja ustaleń planu może spowodować zmiany w środowisku przyrodniczym dotyczące:

- użytkowania i rzeźby terenu,
- warstwy glebowej,
- powstaną zbiorniki retencyjne,
- krajobrazu naturalnego.

Diagnoza stanu naruszeń, ocena gospodarki przestrzennej i ochrony środowiska w gminie pozwala określić działania, jakie przedsiębiorca, samorząd lub/i społeczność lokalna winny podjąć, by skutki zagrożeń środowiska zminimalizować i umożliwić jego funkcjonowanie.

Obszar charakteryzuje się dużym potencjałem zdolności odpornościowej na postępujące zmiany w jego strukturze. Zmiany w sferze gospodarczo-społecznej i politycznej kraju znalazły swoje odzwierciedlenie w zagospodarowaniu przestrzeni, a co za tym idzie również w środowisku naturalnym.

Tereny wydobywania kruszywa naturalnego same w sobie są obszarem konfliktowym w stosunku do terenów sąsiednich. Mówiąc o konfliktach mamy na myśli sytuacje, w których określone formy

działalności człowieka powodują niepożądane zmiany cech komponentów środowiska przyrodniczego, w istotny sposób zakłócając jego funkcjonowanie, utrudniając lub uniemożliwiając prawidłowy rozwój innych form działalności oraz zagrażając egzystencji samego człowieka.

Środowisko w obrębie analizowanego terenu jest w części już przekształcone głównie w wyniku wydobywania kruszywa metodą odkrywkową, co skutkowało zmianą konfiguracji terenu oraz ukształtowaniem się nowych zbiorników wodnych. W wyniku tej działalności, teren stał się atrakcyjny rekreacyjnie, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki wędkarskiej oraz wypoczynku weekendowego.

Projektowane zagospodarowanie musi uwzględniać przepisy obowiązującego prawa w zakresie oddziaływania inwestycji na środowisko, w tym zdrowie ludzi, szczególnego zagrożenia powodzią.

Wobec powyższego, rozwiązania przyjęte w projekcie planu muszą spełniać warunki w zakresie ochrony środowiska, Prawa wodnego i możliwości przebywania w nim ludzi bez narażania na negatywne znaczące oddziaływanie przedsięwzięć oraz ewentualne zagrożenie powodzią.

Teren objęty planem położony jest poza granicami GZWP.

Proces użytkowania i zagospodarowania terenu opracowania, powinien odbywać się z uwzględnieniem jego naturalnych (przyrodniczych) predyspozycji dla rozwoju nowych funkcji z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do prawidłowego spełnienia tych funkcji.

Należy uznać, że przyjęty w projekcie planu sposób zagospodarowania terenów jest zgodny z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi.

Potencjalne pogorszenie jakości środowiska dokona się czasowo w obrębie terenu narażonego na zjawiska powodziowe, gdzie planuje się dalszą eksploatację złóż kruszywa naturalnego. Eksploatacja odbędzie się kosztem gruntów rolnych, w tym, w okresie przejściowym, chronionych gruntów wyższych klas bonitacyjnych. Oddziaływanie kopalni w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowych i hałasu nie powinno jednak powodować uciążliwości odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców i wpływać na ich zdrowie i życie.

Z punktu widzenia celów publicznych, ogólnogospodarczych, złoża kopalni są źródłem surowców mineralnych niezbędnych dla trwałego zaspokajania potrzeb życiowych, a ich eksploatacja stwarza miejsca pracy. Ochrona zasobów złóż kopalni jest niezbędna dla zagwarantowania bezpieczeństwa surowcowego, niezbędnego dla zrównoważonego rozwoju w skali krajowej, regionalnej i lokalnej. Jej nadrzędnym celem jest umożliwienie dostępu do źródeł niezbędnych surowców mineralnych także dla przyszłych pokoleń.

Obecność cennych gospodarczo złóż surowców mineralnych zadecydowało o utworzeniu na terenie gminy Żagań szeregu kopalni odkrywkowych kruszywa naturalnego. Z punktu widzenia interesu społecznego taki kierunek zagospodarowania przestrzeni jest zrozumiały i zgodny z istniejącymi uwarunkowaniami. Po zakończeniu wydobywania tereny zostaną zrekultywowane, co przywróci im walory użytkowe i walory przyrodnicze.